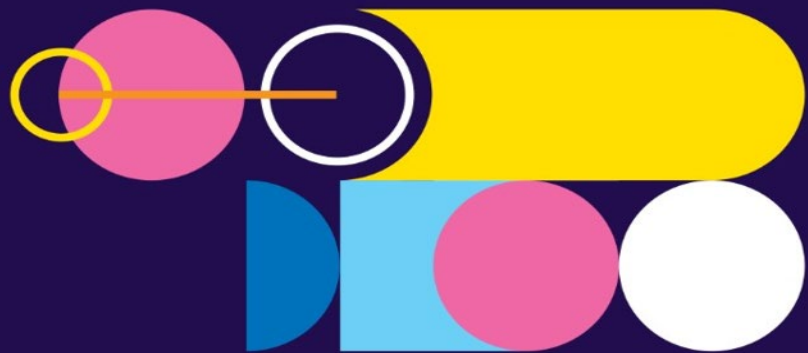

Dualgas na hEarnála Poiblí um Chomhionannas agus Cearta an Duine

ÚDARÁS
CRAOLACHÁIN
NA hÉIREANN

BROADCASTING
AUTHORITY
OF IRELAND

Clár

1.	Réamhrá.....	3
2.	Céard iad príomhdhualgais atá ar BAI maidir le cearta an duine agus comhionannas?.....	4
2.1	An tAcht Craolacháin 2009	4
2.2	Ráiteas Straitéise BAI 2017-2020	9
2.3	Achoimre	12
3.	Meastóireacht Eagraíochta BAI 2017-2020	13
3.1	Príomhthionscnaimh agus Gníomhaíochtaí BAI	13
3.2	Cumarsáid agus Tionchar	16
3.3	Lucht Féachana/Éisteachta a Chumasú	18
3.4	An Nuálaíocht agus Inbhuanaitheacht Earnála a Threisiú.....	22
3.5	Ardchaighdeán Feabhais agus Cuntasachta a Bhaint Amach	24
4	Na chéad Chéimeanna eile – Tuarascáil a Fhoilsiú agus Plean Gníomhaíochta a Ullmhú	28

1. Réamhrá

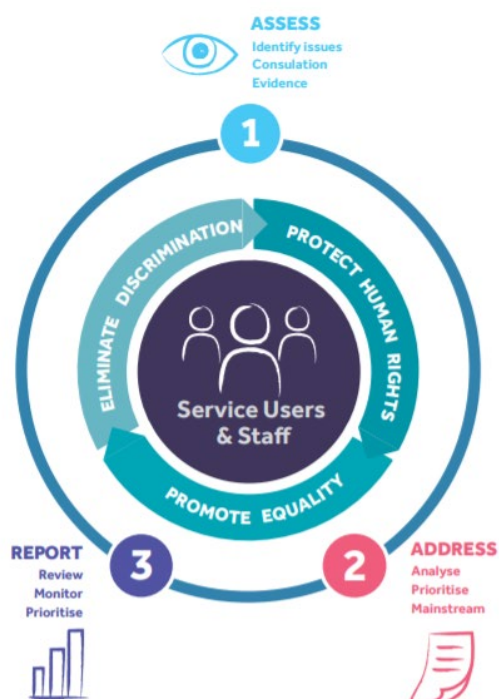
Cuireann Alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas (“IHREC Act 2014”) dualgas ar chomhlachtaí poiblí, le linn dóibh a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh, aird a thabhairt ar an ngá atá ann:

- Idirhealú a dhíothú;
- Comhionannas deiseanna agus córa dá bhfoireann agus do na daoine dá soláthraíonn siad seirbhísí a chur chun cinn; agus
- Cearta an duine atá ag a gcomhaltaí, a bhfoireann agus na daoine dá soláthraíonn siad seirbhísí a chosaint.

Tugtar Dualgas um Chomhionannas agus Cearta an Duine san Earnáil Phoiblí (“an Dualgas”) ar an oibleagáid seo atá leagtha amach in Alt 42. Is oibleagáid leanúnach é an Dualgas seo atá ar chomhlachtaí poiblí, a chaithear a chur san áireamh mar chuid d’aon thimthriall pleanála straitéisí de chuid na heagraíochta. Tá sé seo leagtha amach in alt 42 (2) (a) den Acht CÉCDC 2014, a éilíonn ar chomhlacht a chur san áireamh ina phlean straitéiseach *“measúnacht a leagan amach ar na saincheisteanna maidir le cearta an duine agus leis an gcomhionannas a chreideann sé is iomchuí maidir le feidhmeanna agus críoch an chomhlachta agus na beartais, na pleananna agus na gníomhartha atá ar bun nó a bheartaítear a chur ar bun d’fhonn aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna sin.”*

Shonraigh Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas cur chuige ina bhfuil trí chéim ar leith ar cheart do chomhlachtaí a ghlacadh leis an Dualgas a chur i bhfeidhm de réir na n-oibleagáidí reachtúla atá orthu.

Implementing the Public Sector Equality and Human Rights Duty: a three-step approach

1. Measúnú – go leagfaí amach measúnú ina Phlean Straitéiseach ar shaincheisteanna chearta an duine agus comhionannas, a chreideann sé atá ábhartha d’fheidhmeanna agus do chuspóir an chomhlachta;

2. Dul i nGleic – go leagfaí amach ina phlean straitéiseach na beartais, na pleananna agus na gníomhartha atá i bhfeidhm nó atá beartaithe a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar na ceisteanna sin;

3. Tuairisciú – go dtuairisceofaí forbairtí agus dul chun cinn ina thuarascáil bhliantúil.

Tá breis eolais faoin gcur chuige trí chéim seo le fáil ar shuíomh gréasáin CÉCDC: https://www.ihrec.ie/app/uploads/2019/03/IHREC_Public_Sector_Duty_Final_Eng_WEB.pdf

Chuir an tuarascáil seo tús le Próiseas 3 Chéim CÉCDC BAI, i 2020, agus tugtar:

1. Forléargas ar na príomhcheisteanna comhionannais agus cearta an duine i gcás BAI mar atá leagtha amach san Acht Craolacháin 2009 agus i Ráiteas Straitéise BAI 2017-2019 (Cuid 2);
2. Measúnú ar na struchtúir, tionscnaimh agus obair a rinne BAI a chosnaíonn cearta an duine agus a chuireann comhionannas chun cinn (cuid 3); agus
3. Na chéad chéimeanna eile i gcur chuige 3-Chéim CÉCDC (cuid 4).

Tá forléargas ginearálta ar reachtaíocht um chearta an duine agus comhionannas in *Aguisín 1*.

2. Céard iad príomhdhualgais atá ar BAI maidir le cearta an duine agus comhionannas?

2.1 An tAcht Craolacháin 2009

San Acht Craolacháin 2009, leagtar amach na cuspóirí, na feidhmeanna agus na hoibleagáidí a threoraíonn, atá mar bhonn eolais faoi agus a spreagann saothar BAI agus a bhfuil freagracht air maidir lena mbaint amach. Tá réimse leathan cearta an duine ag croílár na reachtaíochta seo agus dá bhrí sin tá siad mar bhonn eolais faoi na hoibleagáidí reachtúla a chuirtear ar BAI.

Ó thaobh na reachtaíochta de, is é Bunreacht na hÉireann bunfhoinsé eolais Acht 2009 (na cearta atá foráilte ann féin chomh maith le cearta Eorpacha agus cearta Idirnáisiúnta a dtugtar feidhm dóibh tríd an mBunreacht). Is é Acht 2009 chomh maith an ionstraim reachtúil a thrasaíonn an Treoir Eorpach maidir le Seirbhísí Meán Ciosamhairc (“AVMSD”). Rialaíonn an treoir seo comhordú reachtaíochta náisiúnta gach meán ciosamhairc, idir chraoltaí teilifíse traidisiúnta agus seirbhísí ar éileamh, ar fud an AE. Amhail agus Bunreacht na hÉireann, tá bunchearta an duine mar bhonn agus thaca na Treorach seo.¹

Tá feidhmeanna agus cuspóirí sonracha an Acht Craolacháin 2009 a thagann le cearta an duine agus comhionannas, a sonraítear i gCuid 2, leagtha amach sa tábla thíos.

¹ Rinneadh an Treoir a nuashonrú i 2018 chun rialacháin a chur ar fáil maidir le hábhair a sholáthraíonn seirbhísí ardáin comhroinnte físe (VSPs). Cuirfeadh an Treoir san áireamh i reachtaíocht na hÉireann san Acht OSMR. Tá eolas breise maidir le Bille OSMR agus an obair a rinne BAI ag ullmhú d’achtú an bhille le fáil i gCuid 3.2 thíos.

An tAcht Craolacháin	Téacs	Dualgas na hEarnála Poiblí
23 (1)	Déanfaidh an tÚdarás, a luaithe is féidir, cód iompair a tharraingt suas agus a ghlacadh i leith rialuithe ar leasanna agus iompair eiteiciúil a mbeidh feidhm aige maidir le gach comhalta den Údarás, de choiste reachtúil, de choiste comhairleach agus gach comhalta d'fhoireann an Údaráis.	An Ceart chun Dea-Riarachán
25(1)(a)	Déanfaidh an tÚdarás agus na coistí reachtúla, le linn dóibh a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh, iarracht a chinntiú— (a) maidir leis an líon agus leis na hearnálacha seirbhísí craolacháin a chuirfear ar fáil sa Stát de bhua an Achta seo gurb iad is fearr a fhreastalóidh ar riachtanais mhuintir oileán na hÉireann, ag cur a dteangacha agus adtraidisiúin agus a n-éagsúlacht reiligiúin, eitice agus cultúir san áireamh,	Éagsúlacht Cultúir, Reiligiúin agus Teanga
25(1)(b)	Déanfaidh an tÚdarás agus na coistí reachtúla, le linn dóibh a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh, iarracht a chinntiú— (b) go dtacófar leis an bhfiúchas daonlathach atá cumhdaitheas Bhunreacht, go háirithe mar a bhaineann leis an tsaoirse cheart tuairimí a nochtadh.	Saoirse Tuairimí a Nochtadh
25(1)(c)	(c) go soláthrófar seirbhísí craolacháin atá oscailte agus iolraíoch.	Saoirse Tuairimí a Nochtadh
25(2)(d)	(2) Gan dochar do ghinearáltacht fho-alt (1), déanfaidh an tÚdarás agus na coistí reachtúla— (d) timpeallacht rialaitheach a sholáthar a dhéanfaidh iriseoireacht neamhspleách neamhchlaon a chothú.	Saoirse Tuairimí a Nochtadh
25(2)(f)	(f) leasanna leanaí a chosaint, ag cur san áireamh a ghéilliúla agus atá leanaí agus an óige do shaothrú tráchtála míchuí.	Cearta an Linbh
25(2)(g)	(g) impeallacht rialaitheach a sholáthar lena n-éascófar forbairt earnála craolacháin in Éirinn ina dtabharfar aird ar riachtanais lucht féachana agus éisteachta agus, go háirithe, a bheidh inrochtana ag daoine faoi mhíchumas.	Cearta agus Comhionannas do Dhaoine faoi Mhíchumas
26(2)(g)	(2) Tá na feidhmeanna coimhdeachta seo a leanas ag an Údarás— (g) taighde, bearta agus gníomhaíochtaí a ghabháil de láimh, a spreagadh agus a chothú, atá dírithe ar litearthacht ó thaobh na meán a chur	An Ceart chun Oideachais

	chun cinn, lena n-áirítear comhoibriú le craoltóirí, le hoideachasóirí agus le daoine iomchuí eile.	
42(2)(b)	42.(1) Déanfaidh an tÚdarás, de réir an ailt seo, cód n ó cóid lena rialófar caighdeán agus cleachtas ("cóid craolacháin") a bheidh le comhlíonadh ag craoltóirí a ullmhú agus, ó am go ham de réir riachtanas na hócáide, a athmheas. (2) Déanfar a fhoráil le cóid chraolacháin— (b) go ndéanfar, nuair a bheifear ag déileáil igcraolacháin le cúrsaí reatha, lena n-áirítear nithe is ábhair chonspóide poiblí nó is ábhair díospóireachta reatha poiblí, cothrom na féinne a thabhairt do na leasanna uile lena mbaineann agus go gcuirfear an t-ábhar a chraolfar i láthair go hoibiachtúil agus go neamhchlaonta gan aon tuairimí de chuid an chraoltóra féin a nochtadh,	Saoirse Tuairimí a Nochtadh
42(2)(d)	(d) nach ndéanfar, i gclár a chraolfaidh craoltóir agus sna modhanna a úsáidfear chun na cláir sin a dhéanamh cúngú míréasúnach ar phríobháideachas aon phearsan aonair,	Ceart Príobháideachta
42(2)(g)	(g) maidir le fógraíocht, bunábhar teilishiopadóireachta, urraíocht agus cineálacha eile cuir chun cinn tráchtála a úsáidtear in aon seirbhís craolacháin, go háirithe fógraíocht agus gníomhaíochtaí eile den sórt sin a bhaineann le nithe ar dóigh dóibh a bheith ina ndíol suime do leanaí go díreach nó go neamhdhíreach, go ndéanfaidh siad leasanna leanaí a chosaint ag féachaint go háirithe do leasanna leanaí i gcoitinne ó thaobh sláinte an phobail de,	Ceartha an Linbh
42(4)	(4) Féadfar le cóid craolacháin a ullmhóidh an tÚdarás faoi fho-alt (2)(g) toirmeasc a chur ar fhógraíocht a dhéanamh i seirbhís craolacháin ar aicme nó aicmí áirithe bianna agus deochanna ar dóigh leis an Údarás gur ábhar imní ag an bpobal iad i leith leasanna leanaí i gcoitinne ó thaobh sláinte an phobail de, go háirithe na bianna agus na deochanna sin ina bhfuil saill, saill, aigéid thras-saillacha, salainn nó siúcraí.	Ceartha an Linbh
43(2)	(2) Gan dochar do ghinearáltacht fho-alt (1)(c), ceanglófar le rialacha craolacháin maidir leis an mír sin ar gach craoltóir bunábhair closamhairc bearta sonrathaithe a dhéanamh chun rochtain a sholáthar ar an mbunábhar sin ag daoine atá bodhar nó a bhfuil mallachar éisteachta orthu, ag daoine atá dall nó caoch, agus ag daoine a bhfuil mallachar éisteachta orthu agus atá caoch trí sheirbhísí sonrathaithe ar nós na seirbhísí seo leanas— (a) teanga chomharthaíochta, (b) seirbhísí teiliteacs, (c) fotheidealú, agus clostuairisc	Ceartha agus Comhionannas do Dhaoine faoi Mhíchumas
47(5)	47.(1) Déanfaidh craoltóir leorbhreithniú cuí ar ghearán, ar cheann amháin nó níos mó de na forais a shonraítear in alt 48(1), a dhéanfaidh duine maidir leis an tseirbhís craolacháin a sholáthraíonn an craoltóir, is gearán arb é tuairim an chraoltóra ina leith gur de	An Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil

	<p>mheon macánta a rinneadh é agus nach gearán suaibhreasach nó cráiteach é.</p> <p>(5) Féadfaidh an Coiste um Chomhlíonadh treoir a ullmhú agus a fhoilsiú do chraoltóirí chun a chinntiú go gcomhlíonfar fo-alt (3).</p>	
48(1)	<p>48.—(1) Faoi réir an ailt seo, féadfaidh an Coiste um Chomhlíonadh aon cheann de na gearáin seo a leanas a imscrúdú agus breith a thabhairt air— (a) gearán nár chomhlíon craoltóir ceanglas amháin nó níos mó de cheanglais alt 39(1)(a) agus (b) le linn dó nuacht arna thabhairt aige, agus a bheidh sonraithe sa ghearán, a chraoladh,</p> <p>(b) gearán nár chomhlíon craoltóir ceanglas amháin nó níos mó de na ceanglais sin nó gur sháraigh sé an toirmeasc in alt 39(1)(d) le linn dó clár a bheidh sonraithe sa ghearán a chraoladh,</p> <p>(c) gearán go ndearna craoltóir, ar ócáid a bheidh sonraithe sa ghearán, cúngracht contrártha d'alt 39(1)(e), (d) gearán gur mhainnigh craoltóir, ar ócáid a bheidh sonraithe sa ghearán, foráil de chod craolacháin lena ndéantar foráil maidir leis na nithe dá dtagraítear in alt 42(2)(a) go (d) agus in alt 42(2)(f), (g) agus (h) a chomhlíonadh.</p>	<p>An Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil</p>
49 (2)(3)	<p>(2) Faoi réir an ailt seo, beidh ceart freagartha ag aon duine ar caitheadh amhras ar a onóir nó a honóir nó a dhea-chlú nó a dea-chlú le dearbhú fíoras nó faisnéise atá míchruinn.</p> <p>(3) Déanfaidh an tÚdarás, laistigh de 6 mhí ón lá bunaithe, agus tar éis tréimhse comhchomhairle poiblí, scéim a ullmhú chun an ceart freagartha a fheidhmiú.</p>	<p>Ceart maidir le meas ar Shaol Teaghlaigh agus ar Shaol Príobháideach</p> <p>Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil</p>
66(2)(d)	<p>(2) Le linn don Choiste um Dheonú Conarthaí breithniú a dhéanamh ar iarratais dá dtagraítear i bhfo-alt (1) agus a bheidh faighte aige agus a chinneadh cé hé nó cé hí an t-iarratasóir is oiriúnaí chun conradh craolacháin a dheonú dó nó di, beidh aird aige ar na nithe seo a leanas—</p> <p>(d) líon, cáilíocht, réimse agus cineál na gclár Gaeilge agus méid na gclár a bhaineann le cultúr na hÉireann a bheartaítear a sholáthar, (f) a inmhianaithe atá sé é agsúlacht seirbhísí a bheith ar fáil sa limistéar a bheidh sonraithe san fhógra chun freastal ar réimse fairsing ábhar is díol spéise do dhaoine, lena n-áirítear ábhair is díol spéise do leasanna mionlaigh,</p>	<p>An Ghaeilge a chur chun cinn agus Comhionannas a chothú ina leith</p>
70(2)(a)	<p>(2) Áiritheoidh an tÚdarás, maidir le seirbhís clár teilifíse a chuirfidh conraitheoir seirbhíse clár teilifíse ar fáil faoin alt seo, go mbeidh sí mar seo a leanas i leith a cuid clár—</p> <p>(a) beidh aird aici ar leasanna agus ar chúraimí an phobail uile, coimeádfaidh sí i gcuimhne a riachtanaí atá comhthuisctint agus síocháin ar fud oileán na hÉireann uile, áiritheoidh sí go léireoidh na cláir na hairionna éagsúla dá bhfuil cultúr phobal oileán na</p>	<p>Cearta agus Comhionannas maidir leis an nGaeilge</p> <p>Éagsúlacht Cultúir, Reiligiúin agus Teanga</p>

70(2)(b)	h Éireann uile comhdhéanta, agus beidh cás ar leith aici do na hairíonna a shainíonn an cultúr sin agus go háirithe don Ghaeilge, (b) tacóidh sí leis an bhfiúchas daonlathach atá cumhdaithe sa Bhunreacht, go háirithe mar a bhaineann leis an tsaoirse cheart tuairimí a nochtadh	Saoirse Tuairimí a Nochtadh
73	73.— Féadfaidh an tÚdarás, ar a thionscnamh féin nó ar iarraidh a fháil ó phobal áitiúil nó ó phobal comhleasa, measúnacht a dhéanamh ar riachtanais phobail i leith craolacháin agus i measúnacht den sórt sin beidh an méid a gheofar amach i dtaobh a mhéid atá saoráidí, oiliúint agus acmhainní léiriúcháin ar fáil don phobal chun a chumasú don phobal freastal ar an tslí is fearr ar a leasanna féin maidir leis na riachtanais sin.	Cearta agus Comhionannas do Dhaoine faoi Mhíchumas Idirdhealú a Thoirmeasc
154(1)(a)(vi)	154.(1) Déanfaidh an t-Údarás sc éim nó roinnt scéimeanna a ullmhú agus a chur faoi bhráid an Aire lena ceadú nó lena gceadú aige nó aici, is scéim nó scéimeanna chun cistí a dheonú d'fhonn tacú leis na nithe seo a leanas go léir nó le haon ní acu— (vi) an Ghaeilge,	Cearta agus Comhionannas maidir leis an nGaeilge
154 (6)	154(6) Beidh aird ag an Údarás, le linn dó scéim a ullmhú, ar an tuiscint agus an taitneamh a bhainfidh daoine, atá bodhar nó a bhfuil allaíre orthu, as cláir theilifíse.	Cearta agus Comhionannas do Dhaoine faoi Mhíchumas
155(1)(b)	155.(1) Is iad seo a leanas cuspóirí scéime i ndáil le cláir dá dtagraítear in alt 154(1)(a)— (b) na cláir sin a fhorbairt as Gaeilge.	Cearta agus Comhionannas maidir leis an nGaeilge Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003

2.2 Ráiteas Straitéise BAI 2017-2020

Ullmhaíonn BAI Ráiteas Straitéise gach trí bliana de réir alt 29 den Acht Craolacháin, 2009. Sonraíonn an Ráiteas seo **Misean, Fís, Luachanna agus Cuspóirí Straitéiseacha** BAI. Leagtar amach **na torthaí a bhfuiltear ag súil** leo ar shaothar BAI, sa tréimhse seo. Sa Ráiteas Straitéise 2017-2019, sonraíodh na téamaí straitéiseacha agus na cuspóirí maidir leis na réimsí ar dhírigh BAI a n-aire agus a gcuid acmhainní orthu. Tá siad seo leagtha amach thíos mar aon leis na hábhair maidir le cearta an duine agus comhionannas a bhaineann leo.

An Éagsúlacht agus an Iolracht a chur chun cinn

Cuspóirí Straitéiseacha

- Meáin chlosamhairc a chothú ina bhfuil meascán glórtha, tuairimí agus foinsí nuachta agus cúrsaí reatha, rud a chuireann leis an díospóireacht dhaonlathach agus an tsaoránacht ghníomhach in Éirinn.
- Cur le táirgeadh agus infhaighteacht an ábhair chlosamhairc arb ábhartha ó thaobh cultúrtha é do lucht féachana/éisteachta Éireannacha.
- Tírdhreach a chothú sna meáin atá ionadaíoch ar, agus inrochtana d'éagsúlacht shochaí na hÉireann.
- Cláir Ghaeilge den scoth a chothú agus a chur chun cinn.

Príomhspríocanna is féidir a Bhaint Amach

- Leanúint lenár seasamh eolasach maidir le polasaí um Iolracht sna Meáin a bhfuil taca taighde faoi a chur i láthair go soiléir chomh maith le comhairle a chur ar fáil don Aire, de réir mar is gá
- Straitéis Seirbhísí Craolacháin leasaithe a fhorbairt agus a chur chun feidhme, a dhéanfaidh éascú leanúnach ar bheartais agus pleananna ceadúnúcháin dinimiciúla, agus a chuirfidh cláir den scoth chun cinn i nGaeilge.
- Forbairt, forfheidhmiú agus athbhreithniú a dhéanamh ar bhonn leanúnach ar na scéimeanna cistithe craolacháin a thacaíonn le méadú ar tháirgeadh agus infhaighteacht an ábhair chlosamhairc Éireannaigh atá éagsúil, nuálaíoch agus/nó ábhartha go cultúrtha, lena n-áirítear ábhar i nGaeilge.
- Plean gníomhaíochta a fhorbairt, a fhorfheidhmiú agus a athbhreithniú chun an léiriú ar éagsúlacht shochaí na hÉireann a chur chun cinn sna meáin chraolta, le béim faoi leith ar chúrsaí inscne agus ar an nGaeilge.

Dualgas Earnála Poiblí

- Saoirse Tuairimí a Nochtadh
- Comhionannas agus Éagsúlacht a Chothú
- Idirdealú a Dhíothú
- Éagsúlacht Cultúir, Reiligiúin agus Teanga

Ardchaighdeán Feabhais agus Cuntasachta a Bhaint Amach**Cuspóirí Straitéiseacha**

- Rialáil chun earnáil chraolacháin freagrach agus cuntasach a chinntiú.
- Ceannaireacht a léiriú san fhorbairt inbhuanaithe trí ardchaighdeán maidir le cleachtais chomhshaoil, shóisialta agus rialachais a mhúnlú agus a chur chun cinn.
- Timpeallacht oibre nuálach a chothú faoina dtugtar spreagadh, agus dúshlán do BAI chomh maith le forbairt a dhéanamh air chomh maith.

Bunspricanna is féidir a Bhaint Amach

- Plean gníomhaíochta comhlíonta a ullmhú, a chur i bhfeidhm agus a athbheithniú chun tacú le cleachtais láidre chomhlíonta agus rialachais maidir le gach craoltóir ceadúnaithe agus conraitheoir maoinithe.
- Plean gníomhaíochta a réiteach agus a chur i bhfeidhm chun a chinntiú go bhfeidhmíonn BAI ardchaighdeán i ndáil le cleachtais chomhshaoil, shóisialta agus rialachais agus é seo a chur chun cinn san earnáil chraolacháin i gcoitinne.
- Cur le struchtúir agus le cultúr na heagraíochta, ar bhealach a thacaíonn leis an bhfoghlaím agus leis an bhfeidhmíocht aonair agus foirne, go háirithe trí fheabhsuithe ar phróisis Acmhainní Daonna agus ar bhainistíocht eolais.

Dualgas Earnála Poiblí

- Coinníollacha oibre cothroma agus córa
- Saoirse Tuairimí a Nochtadh
- Cosaint na Timpeallachta
- Ceart chun dea-riarachán
- Ceart rochtain a fháil ar cháipeisí
- Idirdealú a Dhíothú

Cumarsáid agus Tionchar

Cuspóir Straitéiseach

- Díospóireacht phoiblí a chothú agus beartas a mhúnlú chun tírdhreach spreagúil, fuinniúil a éascú sna meáin.

Príomhspríocanna is féidir a Bhaint Amach

- Cur lenár saineolas le go mbeidh muid ábalta comhairle, eolas agus tionchar a imirt ar bheartas, dlí agus cleachtais na meán closamhairc náisiúnta agus Eorpach, go háirithe trí pháirt a ghlacadh i bhfóraim ábhartha Náisiúnta agus Eorpacha.
- Plean gníomhaíochta cumarsáide bliantúil a fhorbairt, a fhorfheidhmiú agus a athbhreithniú chun páirtithe leasmhara, an pobal ach go háirithe, a chur ar an eolas agus a mhealladh ar bhealach ábhartha agus caoithiúil.

Dualgas Earnála Poiblí

- Saoirse Tuairimí a Nochtadh
- Idirdhealú a Dhíothú
- Comhionannas agus Éagsúlacht a chur chun cinn

Lucht Féachana agus Éisteachta a Chumasú

Cuspóir Straitéiseach

- Cur le tuiscint, rannpháirtíocht agus comhpháirteachas an phobail i dtírdhreach ina bhfuil síorathruithe ag teacht chun cinn sna meáin.

Príomhspríocanna is féidir a Bhaint Amach

- Cinntiú go mbeidh Cóid agus Rialacha Craolacháin an BAI agus próiseas gearán craolacháin an BAI ag teacht le taitneamh, tuiscint, agus idirghníomhú an lucht féachana/éisteachta leis an ábhar closamhairc.
- Gníomhaíochtaí a bhaineann le litearthacht sna meáin a fhorbairt, a fhorfheidhmiú agus a athbhreithniú chun cur le cumas an lucht féachana/éisteachta dul i ngleic leis an ábhar closamhairc, breithmheas a thabhairt air agus é a thuiscint, i dtírdhreach na meán a bhíonn ag síorathrú.
- Deis níos fearr a thabhairt don phobal a bheith rannpháirteach sna meáin chraolta, go háirithe sna seirbhísí meán pobail.

Dualgas Earnála Poiblí

• Saoirse Tuairimí a Nochtadh • Idirdhealú a Dhíothú • Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil	• Ceart Príobháideachta • Comhionannas agus Éagsúlacht a chur chun cinn

Nuálaíocht agus Inbhuanaitheacht Earnála a Threisiú

Cuspóirí Straitéiseacha

- Comhoibriú le páirtithe leasmhara chun tacú le feabhas a chur ar inbhuanaitheacht earnáil chlosamhairc na hÉireann.
- An chruthaitheacht agus an nuálaíocht a spreagadh mar ghnéithe sainiúla sna hearnála closamhairc.
- Díriú níos mó ar chruthaitheacht agus nuálaíocht i ngach réimse gníomhaíochta de chuid BAI.

Príomhspríocanna is féidir a Bhaint Amach

- Clár gníomhaíochtaí struchtúrtha a fhorbairt agus a fhorfheidhmiú, i gcomhar leis an bpobal agus leis na hearnálacha craolacháin tráchtála agus pobail, a éascóidh an fhorbairt agus an feabhsú leanúnach ar shamhlacha maoinithe na hearnála ó thaobh na hinbhuanaitheachta de.
- Creat a fhorbairt agus a fhorfheidhmiú ina gcuirtear chun cinn agus ina dtacaítear leis an gcruthaitheacht agus leis an nuálaíocht in earnáil chlosamhairc na hÉireann agus i ndáil le gníomhaíochtaí uile BAI.

Dualgas Earnála Poiblí

- **Saoirse Tuairimí a Nochtadh**
- **Comhionannas agus Éagsúlacht a chur chun cinn**
- **Idirdhealú a Dhíothú**
- **Éagsúlacht Chultúir, Reiligiúin agus Teanga**

2.3 Achoimre

Is léir go bhfuil sé mar aidhm ag cuspóirí agus feidhmeanna agus gníomhaíochtaí BAI, mar atá siad leagtha amach san Acht Craolacháin 2009 agus na cuspóirí agus na torthaí a bhaineann leo atá san áireamh i Ráiteas Straitéise BAI, comhionannas a chur chun cinn agus a chinntiú go dtugtar cosaint do chearta an duine agus príomhluachanna na sochaí. Is iad seo a leanas na príomhchearta agus luachanna a bhaineann le cuspóirí agus feidhmeanna BAI:

- Saoirse Tuairimí a Nochtadh;
- Cosaint do Mhionaoisigh;
- Gríosú chun Fuatha a Thoirmeasc;
- Ceart chun Príobháideachta;
- Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil;
- Éagsúlacht Chultúrtha, Reiligiúin agus Teanga;
- Cearta Fostaíochta;
- Comhionannas a chur chun cinn le fócas ar chomhionannas inscne, comhionannas míchumais, agus gníomhú go dearfach i gcur chun cinn na Gaeilge i dtírdhreach craolacháin na hÉireann; agus
- Idirdhealú a Dhíothú.

3. Meastóireacht Eagraíochta BAI 2017-2020

Chun dualgas na hearnála poiblí a chur i bhfeidhm go héifeachtach, bhunaigh BAI grúpa stiúrtha ilréimsiúil ag tús 2020 chun athbhreithniú agus tuairisciú a dhéanamh ar na sainréimsí oibre agus na beartais, na pleananna agus na tionscnaimh a tugadh fúthu i rith thréimhse Ráiteas Straitéise BAI 2017-2019, chun ár ndualgas earnála poiblí a chur i bhfeidhm. Tá an Tuarascáil Mheasúnaithe seo leagtha amach thíos.

3.1 Príomhthionscnaimh agus Gníomhaíochtaí BAI

An Éagsúlacht agus Iolracht a Chur chun Cinn

Idir 2018-2020, faoin Téama Straitéiseach a bhaineann le hÉagsúlacht, dhírigh BAI a n-aire ar Phleananna Gníomhaíochta um Éagsúlacht Teanga agus Inscne. Bhí sé mar aidhm ag na Pleananna cuidiú leis an Údarás ina ról lárnach i gcur chun cinn na héagsúlachta i dtírdhreach closamhairc na hÉireann, agus dá thairbhe sin cuidiú leis an gcuaspóir straitéiseach *'tírdhreach a chothú arb ionadaíoch agus inrochtana d'éagsúlacht na sochaí in Éirinn é'*. Tugtar tús áite don éagsúlacht freisin i Scéimeanna Forbartha um Fuaim agus Fís agus Forbartha Earnála BAI.

Plean Gníomhaíochta don Ghaeilge

Chuir an Plean Gníomhaíochta don Ghaeilge a foilsíodh i mí Feabhra 2019, creat struchtúrtha ar fáil chun tacú le tionscnaimh agus gníomhaíochtaí i nGaeilge in earnáil chlosamhairc na hÉireann. Is iad príomhchuspóirí an phlean seo ná tacú le cláir i nGaeilge agus leis na stáisiúin Ghaeilge agus iad a fhorbairt agus a chur chun cinn trí cheadúnuithe agus thionscnaimh um Fuaim agus Fís; deiseanna comhpháirtíochta i ndáil le pobal na Gaeilge in earnáil na meán craolta a chothú, tacú le taighde maidir leis an nGaeilge sna meáin chraolta; sonraí a bhailiú maidir le cláir i nGaeilge; monatóireacht agus tuairisciú a dhéanamh maidir le dualgais BAI i leith na Gaeilge laistigh den Údarás féin agus in earnáil chraolacháin na hÉireann i gcoitinne.

Trí thionscnaimh spriocdhíríte a fhorbairt agus a chur chun cinn faoi na príomhchuspóirí seo, cuireann an Plean seo Dualgas Earnála Poiblí BAI i bhfeidhm maidir le héagsúlacht agus ionchuimsiú a chothú i gcás na Gaeilge agus déantar cearta phobal labhartha na Gaeilge a chosaint.

Chomh maith leis sin, bhunaigh BAI i gcomhpháirtíocht le Foras na Gaeilge **Coiste Comhairleach Gaeilge**, a threisiónn cuspoirí Gaeilge BAI agus tugtar an deis rannpháirtíocht níos fairsinge a chruthú le páirtithe leasmhara eile sa tionscal. Foilsíonn BAI tuarascálacha bliantúla ar obair an Choiste agus tá tuarascálacha 2019 agus 2020 le fáil ag www.bai.ie

Plean Gníomhaíochta Inscne BAI

I 2018, sheol BAI a Phlean Gníomhaíochta Inscne BAI. Díríonn Plean Gníomhaíochta Inscne BAI ar **cheithre príomhréimse**: bailiú sonraí, taighde, forbairt tionscnamh bunaithe ar inscne agus cuntasacht, i ndiaidh phróiseas comhairliúcháin fairsing le príomhpháirtithe leasmhara seachtracha, agus ag teacht le moladh Chomhairle na hEorpa maidir le Comhionannas Inscne san earnáil closamhairc.

Maidir le bailiú sonraí, bailíonn BAI sonraí inscne ag trí chéim dá phróiseas um Fuaim & Fís: ní mór d'iarratasóirí eolas a thabhairt maidir le hinscne na ndaoine a bheidh sna príomhróil chruthaitheacha ag céim an iarratais, agus arís nuair a éiríonn lena n-iarratas, ag céim an chonartha agus ag an gcéim

dheiridh nuair a bhíonn an tionscadal críochnaithe agus curtha chuig an gcráoltóir coimisiúnaithe. Cuidíonn an próiseas bailithe sonraí 3 chéim seo leis na hathruithe a tharlaíonn go minic sa phróiseas cruthaitheach a chur san áireamh, agus cinntíonn sé go ndéanann tionscadail cúram ar leith d'éagsúlacht na ndaoine cruthaitheacha.

Ag obair i gcomhar lena pháirtithe leasmhara, tacaíonn agus/nó déanann BAI coimisiúnú ar thaighde a sholáthraíonn sonraí agus faisnéis bhreise ar an gcomhionannas rochtana inscne ar an scáileán/aer agus réimsí eile, i gcomhthéacs na hÉireann. I dtaighde a rinneadh i 2020, bhí comhthionscadal idir Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath agus RTÉ agus breathnaíodh ar éagsúlacht ar an scáileán go háirithe sa tréimhse tosaigh dianghlása de bharr Covid, chomh maith le tionscadal taighde comhpháirtíochta idir Coláiste Mhuire gan Smál i Luimneach, Ollscoil Mhá Nuad agus Coláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath le fócas ar leith ar iniúchadh a dhéanamh ar na beartais éagsúlachta atá i bhfeidhm maidir le cráoltóirí. Maoinítear na tionscadail taighde seo faoin Scéim Maoinithe um Thaighde Sna Meáin agus tá sé mar aidhm acu cuidiú le BAI a ngeallúintí maidir le Taighde Inscne agus Éagsúlachta a chomhlíonadh, mar atá leagtha amach i bPlean Gníomhaíochta Inscne BAI.

Maidir le **forbairt tionscnaimh inscne**, d'oibrigh BAI i gcompháirt le heagraíochtaí agus comhlachtaí ionadaíochta le blianta fada le tionscnaimh foghlama agus forbartha a chur ar fáil do réimsí éagsúla in earnáil chlosamhairc na hÉireann, ina measc, na príomheagraíochtaí ionadaíochta seo; Screen Producers Ireland (SPI), Cuallacht Scríbhneoirí na hÉireann (WGI), Cuallacht Stiúrthóirí Scáileáin na hÉireann (SDGI), Women in Film and Television Ireland (WIFTI) agus Mná ar an Aer (WoA) agus freastalaíonn siad uile ar riachtanais éagsúla na hearnála closamhairc agus cuireann siad tionscnaimh spriocdhírthe foghlama agus forbartha ar fáil dá gcuid ball. Tá BAI mar phríomh-mhaoinitheoir na dtionscnamh a chuidíonn le cur chun cinn na mban agus grúpaí mionlach eile sa tionscal, cibé acu mar scríbhneoirí, mar shaineolaithe, mar stiúrthóirí nó aon ról eile. I 2019, chuir BAI gnéithe óna Phlean Gníomhaíochta Inscne (2017-2020) san áireamh sa phróiseas meastóireachta um **Fuaim agus Fis** maidir le hiarratais, chun cuidiú agus spreagadh a thabhairt d'iarratais a bhfuil níos mó ban i bpríomhról chruthaitheacha i léiriú ar leith (féach thíos faoin Scéim Maoinithe Craolacháin).

Ceadúnú

Cuireann Acht Craolacháin 2009 dualgas ar BAI seirbhísí craolacháin a rialáil agus a cheadúnú ionas gur fearr a fhreastalaíonn siad ar riachtanais na ndaoine a mhaireann ar oileán na hÉireann, i bhfianaise a dteangacha agus a dtraidisiúin agus a n-éagsúlacht reiligiúnach, eitneach agus chultúrtha. Déanann BAI é seo trína phróiseas ceadúnaithe, faoi threoir a *Straitéis um Sheirbhísí Craolacháin*.

Díríonn ceadúnú ar chatagóirí éagsúla seirbhísí a fhreastalaíonn ar riachtanais éagsúla. Is iad sin an earnáil teilifíse agus raidió tráchtála, an earnáil raidió agus teilifíse pobail, ceadúnais shealadacha chun freastal ar riachanais áitiúla, pobail, oideachais agus carthanachta, chomh maith le ceadúnais institiúideacha, le haghaidh seirbhísí raidió atá suite ar champas ospidéal, go príomha.

Is é aidhm na seirbhísí seo meascán fairsing de ghlórtha, tuairimí agus comhthéacs cultúrtha a chur ar fáil do lucht féachana agus lucht éisteachta náisiúnta, réigiúnacha, áitiúla, pobail agus institiúideacha chun siamsaíocht, eolas agus oideachas a chur ar fáil do na saoránaigh, trí éagsúlacht leathan ábhar a chraoladh. I gcás na hearnála pobail, is é an príomhchuspóir ná a chur ar chumas lucht féachana/éisteachta cláir a léiriú agus a chraoladh iad féin sa chomhthéacs gur leis an bpobal, agus gur faoi rialú an phobail a ndéantar freastal orthu, atá na seirbhísí sin.

Scéim Maoinithe Craolacháin

Tá an obair a dhéanann BAI faoin Scéim Maoinithe um Fuaim & Fís ag teacht le roinnt prionsabal a bhaineann le Dualgas na hEarnála Poiblí. Tugtar 7% de Tháille Cheadúnas Teilifíse na hÉireann don chiste seo, agus is féidir tuilleadh faisnéise faoin Scéim a fháil anseo: www.bai.ie.

Is é príomhchuspóir na scéime seo tacú le cruthú clár a léiríonn cultúr, stair, teanga agus éagsúlacht shochaí na hÉireann, clár a bhfuil cuspóir cultúrtha agus/nó pobail leo le freastal ar éagsúlacht lucht féachana agus lucht éisteachta na hÉireann chomh maith le clár i nGaeilge. Cuirtear idir 20% agus 25% den mhaoiniú ar fáil in aghaidh na bliana d'ábhar i nGaeilge/ábhar dátheangach. Tugtar tacaíocht freisin do litearthacht oideachais, litearthacht sna meáin agus litearthacht aosach.

Tá BAI tiomanta i leith chlár a mhaoinítear faoin Scéim seo a bheith inrochtana do gach cineál lucht féachana/éisteachta. Ní mór do gach tionscadal drámaíochta agus saothar beochana teilifíse a mhaoinítear tráchtairacht fuaime nó Teanga Chomharthaíochta na hÉireann a chur san áireamh agus caithear fotheidealú a bheith ar fáil le gach clár teilifíse chomh maith.

Tá BAI tiomanta freisin i leith tacú le forbairt na cruthaitheachta agus scileanna sna hearnálacha léiriúcháin agus craolacháin, mar shampla, tá critéar curtha san áireamh sa phróiseas measúnaithe iarratas chun iarratasóirí a spreagadh le daoine cruthaitheacha nua a fhostú nó deis a thabhairt do dhaoine cruthaitheacha dul chun cinn a dhéanamh agus freisin, iarrtar orthu oiliúint a chur san áireamh ina dtograí chun tacú le huasoiliúint.

I 2019, sheol BAI togra speisialta, '**Scéalta na mBan**' mar chuid de Bhabhta 33 d'Fhuaim & Fís. Don togra seo seo, cuireadh critéar measúnaithe breise le haghaidh 'scéalta na mban' san áireamh i ngach iarratas, mar iarracht chun níos mó glórtha ban a chur i láthair do lucht féachana/éisteachta na hÉireann. Rinneadh measúnú ar iarratais de gach cineál seánra maidir lena léiriú ar scéalta ban. Mar thoradh air sin, bhí scéal a bhain le mná i dtimpeall 70% de na tionscadail raidió agus i ngach tionscadal teilifíse a moladh le haghaidh maoinithe. Léirigh sé seo méadú sa réimse seo i gcomparáid leis na babhtá maoinithe a bhí ann roimhe seo agus ba é aidhm an tionscnaimh ná go mbeadh breis éagsúlachta in ábhar na gclár a chuirfeadh glórtha agus scéalta ban chun tosaigh. De thoradh ar Bhabhta 33 tháinig méadú suntasach ar an méid maoinithe a bronnadh ar thionscadail ina raibh príomhról cruthaitheach ag mná, i gcomparáid leis an mbabhta roimhe sin. Seo a leanas samplaí den mhéadú a tháinig ar líon na dtionscadal a moladh le haghaidh maoinithe de bharr go raibh ról ceannasach ag bean iontu: tháinig méadú 67% ar líon na dtionscadal teilifíse a moladh le haghaidh maoinithe ina raibh bean ina stiúrtóir, tháinig méadú 50% sa chás ina raibh bean ina scríbhneoir, 56% sa chás ina raibh bean mar stiúrtóir fótagrafaíochta, 17% ardú sa chás ina raibh bean mar léiritheoir, agus 31% sa chás ina raibh bean mar eagarthóir. Tháinig méadú 36% ar líon na dtionscadal raidió a moladh le haghaidh maoinithe ina raibh bean mar léiritheoir, méadú 33% sa chás ina raibh bean mar scríbhneoir, agus 25% ina raibh bean mar eagarthóir.

Cuirtear comhionannas inscne san áireamh mar phríomhghné ar Phainéil Bhreithnithe maidir le measúnuithe.

Maoiníonn an ciste seo bearta coimhdeacha freisin a chuireann cuspóirí na Scéime chun cinn. Baineadh úsáid as na bearta seo chun tacú le hoiliúint scileanna agus forbairtí eile a bhfuil géarghá leo in earnálacha éagsúla agus chun tacú le raidió áitiúil agus pobail a fhorbairt..

Dualgas Earnála Poiblí

Déanann na gníomhaíochtaí seo cearta a chosaint agus a chur chun cinn ina measc: comhionannas do dhaoine faoi mhíchumas, comhionannas inscne agus teanga, sairse tuairimí a nochtadh, an ceart chun cumarsáide, an ceart chun sairse tionóil agus comhlachais, éagsúlacht, cuimsiú agus iolrachas sna meáin, cearta i leith na Gaeilge agus Idirdealú a Dhíothú.

3.2 Cumarsáid agus Tionchar**Cumarsáid**

Cuireann feidhm Chumarsáide BAI réimse leathan gníomhaíochtaí eagraíochtúla chun cinn, agus bítear i mbun rannpháirtíochta leis an bpobal agus le páirtithe leasmhara eile go rialta chun eolas a thabhairt agus tuairimí a lorg maidir le beartais agus gníomhaíochtaí BAI. Le linn den obair seo a bheith ar siúl, cinntítear go dtuigtear agus/nó go dtéann beartais chumarsáide agus cleachtais oibriúchain BAI i ngleic le haon cheisteanna a bhaineann le comhionannas agus cearta an duine mar atá mínithe thíos.

- Mar gheall ar a dhualgas earnála poiblí, cuidiú le hidirdhealú a thoirmeasc agus comhionannas maidir le daoine faoi mhíchumas a chur chun cinn, tá suíomh Gréasáin BAI deartha sa dóigh go gcomhlíontar na caighdeáin inrochtaineachta gréasáin is déanaí. Cuireann an suíomh Gréasáin gnéithe ar nós téacs go teanga, tacaíocht léitheoireachta agus aistriúcháin ar fáil, chun go mbeidh rochtain le fáil go héasca ag lucht féachana/éisteachta éagsúil ar ábhar digiteach ar líne, ina measc, iad siúd a bhfuil deacrachtaí léitheoireachta agus/nó lagú radhairc ag dul dóibh.
- Cuireann BAI inrochtaineacht chun cinn freisin nuair a bhítear i mbun comhairliúcháin phoiblí chun eolas a bhailiú le cabhrú le beartais in a lán réimsí, mar shampla Cóid Chraolacháin, Scéimeanna Maoinithe agus Ráiteas Straitéise. Bíonn fáilte roimh chách chuig comhairliúcháin den chineál sin, agus déanann BAI a dhícheall úsáid a bhaint as teanga shoiléir agus ghonta, agus Béarla simplí chun eolas a thabhairt agus tuairimí a fháil ó na páirtithe leasmhara a leiríonn agus atá ionadaíoch don éagsúlacht i sochaí na hÉireann.
- Lena chois sin, de réir a phlean Gníomhaíochta Gaeilge agus a dhualgas earnála poiblí i dtaca le héagsúlacht agus ionchuimsiú a chur chun cinn maidir leis an nGaeilge, tá suíomh Gréasáin BAI inrochtana i nGaeilge agus cuirtear formhór na cumarsáide, mar shampla preaseisiúintí, cáipéisí comhairliúcháin phoiblí, scéimeanna agus treoracha ar fáil go dátheangach. Déanann BAI a dhícheall freisin cumarsáid dhátheangach a eisiúint ar na meáin shóisialta agus mar an gcéanna, déanfaidh sé cumarsáid le páirtithe leasmhara i nGaeilge más sin is mian leo.

TSMC (AVMSD) agus an Bille um Rialáil Sábháilteachta agus Meán Ar líne

I mí Eanáir 2020, d'fhoilsigh an tAire Cumarsáide, Gníomhaíochta ar son na hAeráide agus Comhshaoil scéim an Bhille um Rialáil Sábháilteachta agus Meán ar Líne (Bille OSMR). Leagtar amach sa Bhille an cur chuige maidir le trasuíomh na Treorach leasaithe maidir le Seirbhísí Meán Ciosamhairc chomh

maith le creat rialála nua um shábháilteacht ar líne a chruthú chun dul i ngleic le hábhar díobhálach ar líne agus timpeallacht níos sábháilte a chruthú ar líne.²

Rinneadh an Treoir TSMC a nuashonrú i 2018 chun ábhar a sholáthraíonn seirbhísí ardáin chomhroinnte físeán (VSPs) a rialáil. Tá sé mar aidhm ag na forálacha nua úsáideoirí seirbhísí VSP a chosaint ar chineálacha sonracha ábhar díobhálach i bhfíseáin.³ Is é príomhaidhm na n-athruithe a thug an TSMC leasaithe isteach ná a chinntiú go ndtabharfar níos mó cosanta do shaoránaigh maidir le hábhar closamhairc díobhálach agus mídhleathach agus físeáin a chruthaíonn úsáideoirí chomh maith le cumarsáid tráchtála ar ardáin ar líne. Tá an Treoir ag iarraidh a chinntiú chomh maith má uaslódálann, nó má roinneann nó má chuireann daoine rochtain ar fhíseáin ar fáil ar ardáin ar líne, go ndéanfadh siad é sin ar bhealach freagrach.

Tá sé mar aidhm ag an mBille OSMR cosaint níos láidre a thabhairt d'úsáideoirí seirbhísí ar líne, sa bhreis ar na cosaintí atá leagtha síos san AVMSD athbhreithnithe. Tugann an Bille cosaintí d'úsáideoirí ó chineálacha eile ábhar seachas físeáin. Clúdaíonn an dá phíosa reachtaíochta réimse leathan ceart bunúsach. I measc na bpríomhchearta seo, tá, Saoirse Tuairimí a Nochtadh, Saoirse Smaointeoireachta, Cearta an Linbh, an Ceart chun Príobháideachta, an Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil, saoirse Comhlachais, cearta maidir le Míchumas agus Comhionannas agus an ceart um Chosaint in aghaidh Idirhealaithe.

I 2019, bunaíodh foireann tionscadail do Sheirbhísí Meán Closamhairc. Bhí na gnéithe seo a leanas san áireamh sna hoibreacha tionscadail seo i 2019 agus 2020:-

1. **Forbairt Beartas.** Cuireadh béim mhór ar réitigh a bhí dírithe ar chearta a dhearadh agus a chur i bhfeidhm chun seirbhísí a rialáil ar ardáin ar líne. Mar shampla, caithfidh cothromaíocht a bheith idir na bearta cosanta do lucht féachana/éisteachta (m.sh. leanaí a chosaint ar ábhar míchuí, nó ábhar a d'fhéadfadh fuath agus foréigean a spreagadh) ar lámh amháin, agus ar an lámh eile na cosaintí a bhfuil géarghá leo maidir le saoirse tuairimí a nochtadh, saoirse comhlachais agus cosaint sonraí pearsanta na n-úsáideoirí (mar is cuí).
2. **Cumarsáid agus Rannpháirtíocht Páirtithe Leasmhara.** Chun tacaíocht a fháil dá chuid oibre agus treoir a fháil ina thaobh sin, téann BAI i gcomhairle le réimse páirtithe leasmhara a bhfuil saineolas acu ar chineálacha éagsúla ábhar díobhálach agus mídhleathach. Seo a leanas roinnt de na páirtithe seo; grúpaí cosanta leanaí, eagraíochtaí atá tiomanta maidir le saoirse tuairimí a nochtadh ar líne, eagraíochtaí cearta digiteacha, comhlachtaí a bhfuil baint acu le forfheidhmiú an dlí agus rialtóirí eile. Is é an aidhm atá ag an rannpháirtíocht seo ná a chinntiú go dtabharfar aird i gcur chuige rialála BAI ar thuairimí na bpáirtithe leasmhara a mbíonn tionchar díreach ag an rialachán seo orthu.

² Cruthaíonn an Bille roinnt catagóirí d'ábhar díobhálach ar líne, ina measc, cibearbhulaíocht, neamhoird itheacháin a spreagadh nó a chur chun cinn, féinchochar nó féinmharú a spreagadh nó a chur chun cinn.

³ Áirítear leis seo daoine faoi 18 a chosaint ar ábhar a d'fhéadfadh a bheith díobhálach agus cosaint a thabhairt do gach úsáideoir ó ábhar a ghríosáíonn foréigean nó fuath, agus ábhar a bhaineann le coiriúlacht sceimhlitheoireachta; ábhar mí-úsáide gnéis leanaí; agus ciníochas agus seineafóibe. Éilítear ar VSPanna freisin a chinntiú go gcomhlíontar caighdeáin áirithe maidir le fógraíocht.

3. **Gnóthaí Eorpacha.** Glacann BAI páirt ghníomhach in obair Ghrúpa Na Rialtóirí Eorpacha um Sheirbhísí Meán Ciosamhairc (“ERGA”). Comhoibríonn sé lena chomh-Rialtóirí Eorpacha de chuid ERGA chun réitigh uile-Eorpacha a fhorbairt maidir le hábhair a thagann chun cinn nuair a bhítear ag rialáil seirbhísí ar líne agus chun a chinntiú go bhféadfar na cosaintí atá beartaithe ag an AVMSD athbheithnithe a chur i bhfeidhm go héifeachtach agus go comhsheasmhach ar fud na hEorpa agus de réir cearta bunúsacha a sonraítear i nDlí na hEorpa agus sa Dlí Idirnáisiúnta.

De thoradh ar shaothar BAI, táthar ag iarraidh go mbeadh go leor de na prionsabail, luachanna agus cosaintí céanna atá ar fáil i gcás lucht féachana/éisteachta agus leanaí maidir le seirbhísí craolacháin teilifíse, ar fáil chomh maith céanna do lucht féachana/éisteachta na seirbhísí ar líne (mar a shamhlaítear sa AVMSD leasaithe). Tugann BAI tús áite ina chuid breithnithe don tionchar a bhíonn ag seirbhísí ar líne ar chearta na n-úsáideoirí.

Beidh breithniú cúramach agus cothromaíocht le cinntiú maidir le gach ceann de na cearta bunúsacha atá leagtha amach thuas, nuair a bhítear ag cur AVMSD agus an Bhille OSMR i bhfeidhm i gcomhthéacs na hÉireann.

Dualgas Earnála Poiblí: Déanann na gníomhaíochtaí seo cearta a chosaint agus a chur chun cinn, ina measc: Saoirse Tuairimí a Nochtadh, Ceart Smaointeoireachta, Cearta an Linbh, an Ceart chun Príobháideachta, an Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil, an Ceart chun Saoirse Tionóil agus Comhlachais, Comhionannas, Idirhealú a Dhíothú.

3.3 Lucht Féachana/Éisteachta a Chumasú

Cóid, Rialacha agus Gearáin

Leagann BAI amach Cóid agus Rialacha do na cineálacha éagsúla ábhar craolacháin chun riachtanais reachtúla a chur i bhfeidhm agus chun craoltóirí, éisteoirí agus lucht féachana a chur ar an eolas faoi na caighdeáin a bhfuiltear ag súil leo maidir leis an ábhar craolacháin. Cinntíonn próiseas gearáin BAI an ceart chun leigheas éifeachtach a fháil. Déanann an Cód um Chaighdeáin Chláir, Cód Cothroime, Oibiachtúlachta agus Neamhchlaontachta, Cód maidir le Cumarsáid Tráchtála agus Rialacha Rochtana na cearta bunúsacha atá ag an duine agus cearta comhionannais a chosaint mar a leanas:

- **Cód um Chaighdeáin Chláir**

Is é príomhaidhm an Chóid um Chaighdeáin Chláir ná tacú le craoladh freagrach agus comhairle a thabhairt don lucht féachana/éisteachta maidir leis na caighdeáin ar féidir leo a bheith ag súil leo ó na seirbhísí craolacháin agus a chur ar chumas lucht féachana agus na n-éisteoirí craoltóirí a cheistiú má chreideann siad go raibh iompar mífhreagrach i gceist i gcás craoltóra ar bith. Tá seacht dtreoirphrionsabal san aireamh sa Cód um Chaighdeáin Chláir agus ina dtaobhsan a dhéanfar gach gearán a mheas. Tá na prionsabail seo a leanas san áireamh anseo: cosaint ó dhochar, cosaint leanaí, meas ar dhaoine agus ar ghrúpaí sa tsochaí agus meas ar phríobháideacht.

- **Cód maidir le Cumarsáid Tráchtála**

Ceann de phríomhchuspóirí an Chóid seo is ea a chinntiú gur féidir leis an bpobal a bheith muiníneach go bhfuil cumarsáid tráchtála dlíthiúil, macánta, fírinneach, cuibhiúil agus go ndéantar leasanna an lucht féachana/éisteoirí a chosaint. Tá na ceithre phrionsabal seo a leanas mar bhonn agus taca ag an gCód Ginearálta Cumarsáide Tráchtála:

- Cinntiú go bhfuil cumarsáid tráchtála dlíthiúil, macánta, cuibhiúil agus fírinneach;
- Nach ndéanfaidh cumarsáidí den sórt sin dochar do mheas ar dhínt an duine, nach ndéanfaidh siad masla tromchúiseach nó forleathan a thabhairt, nach ndéanfaidh siad díobháil nó nach spreagfaidh siad iompar díobhálach;
- Trédhearcacht a chinntiú ionas go mbeidh lucht féachana feasach go hiomlán ar chineál na cumarsáide a fheiceann siad agus/nó a chloiseann siad;
- Go ndéanfar leasanna leanaí a chosaint agus nach mbéarfaidh cumarsáid tráchtála buntáiste ar a saontacht agus a n-easpa taithí.

Tugtar cosaint bhreise do mhionaoisigh (faoi 18 mbliana d'aois) ó chumarsáid tráchtála i gCód ar leith, Cód na bPaistí maidir le Cumarsáid Tráchtála.

- **Cód na bPaistí maidir le Cumarsáid Tráchtála**

Déileáiltear sa chód seo le fógraíocht, urraíocht, suíomh táirgí agus foirmeacha eile de phromóisean, atá dírithe ar pháistí nó a chraoltar ag an am céanna le cláir do pháistí. Tá rialacha san áireamh anseo maidir le fógraíocht atá dírithe ar pháistí i dtaobh bia ina bhfuil a lán saille, salainn nó siúcra (bia HFSS).

- **Cód cothroime, Oibiachtúlachta agus Neamhchlaontachta in ábhar Nuachta agus Cúrsaí Reatha**

Leagtar amach go soiléir sa Chód seo na híoschaighdeáin agus na cleachtais a bhfuiltear ag súil leo ó chraoltóirí agus iad i mbun agus ag craoladh ábhar nuachta agus cúrsaí reatha, mar aon le heolas a thabhairt agus feasacht a chruthú i measc na saoránach maidir leis na caighdeáin ar cheart dóibh a bheith ag súil leo in ábhar nuachta agus cúrsaí reatha chomh maith le leasanna na saoránach a chosaint i dtaca lena gceart chun rochtain a fháil ar ábhar nuachta agus cúrsaí reatha atá cothrom, oibiachtúil agus neamhchlaonta.

Nuair a bhí BAI ag ullmhú na gcód seo, cuireadh forálacha Bhunreacht na hÉireann agus an Coinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine san áireamh, agus go háirithe na forálacha a bhaineann le saoirse tuairimí a nochtadh, an ceart chun príobháideachta, cosaint mionaoiseach agus cearta nach ndéanfaí idirdhealú ar aon chúis.

Cuidíonn na Cód le lucht féachana agus éisteoirí gearán a dhéanamh le BAI, má chreideann siad go bhfuil gearán dlísteanaigh acu faoi chraoladh agus sárú ar cheart ar leith, agus de thoradh air sin, bíonn an ceart ann chun leigheas éifeachtach a fháil. Tá sonraí faoin bpróiseas Gearáin, chomh maith le treoir maidir le conas gearán a dhéanamh agus conas a dhéanfaidh BAI gearáin a mheas le fáil ar shuíomh Gréasáin BAI agus sna Cód foilsithe.

- **Inrochtaineacht agus Míchumas**

Is eispéireas closamhairc í an teilifís, agus féachann an daonra go léir uirthi, idir óg agus aosta. Cuireann an teilifís ábhar siamsaíochta, faisnéise agus spóirt ar fáil, agus is áis riachtanach í chun nuacht, cúrsaí reatha agus faisnéis ríthábhachtach rialtais a chur ar fáil. Murar féidir le duine rochtain a fháil ar an dá ghné, fuaim agus fíis an chláir, ní thuigfidh siad brí iomlán an chláir agus d'fhéadfadh sé nach mbeadh siad ar an eolas faoi fhaisnéis thábhachtach a bhaineann leo féin. Is sampla maith de seo an fhaisnéis a cuireadh ar fáil maidir le paindéim Covid-19.

Baineann alt 43(1)(c) agus alt 43(2) den Acht Craolacháin 2009 le tuiscint agus taitneamh i ndáil le le cláir teilifíse a chur chun cinn do dhaoine atá bodhar nó a bhfuil deacrachtaí éisteachta acu do dhaoine atá dall nó a bhfuil lagú radhairc ag dul dóibh, nó dóibh siúd a bhfuil deacrachtaí éisteachta acu agus a bhfuil lagú radhairc ag dul dóibh. Cuireadh forálacha na n-alt seo san áireamh chun a chinntiú go dtarchuirtear cláir ar bhealach a thabharfaidh deis do gach ball den tsochaí taitneamh a bhaint astu agus iad a thuiscint.

Baineann siad siúd atá dall nó ar lagamharc leas as Tráchtairacht Fuaime (AD) a sholáthraíonn tráchtairacht bhreise chun cur síos a dhéanamh ar a bhfuil ag tarlú ar an scáileán. Is buntáiste ar leith é seo i gcás chlár faisnéise agus drámaí. Baineann siad siúd atá bodhar nó a bhfuil deacrachtaí éisteachta acu leas as fotheidil agus/nó Teanga Chomharthaíochta na hÉireann (ISL). Is éard atá i bhfotheidil ná téacs ar an scáileán lena léirítear an méid atá á rá ar an scáileán teilifíse chomh maith le heolas breise faoi fhuaimanna eile ar an scáileán agus bíonn siad seo le feiceáil ag bun an scáileáin. Tá fotheidil tairbheach do dhaoine le deacrachtaí éisteachta agus do na daoine níos sine sa phobal. Is teanga amhairc é ISL ina dtaispeántar ateangaire i gcúinne an scáileáin. Cuireann an t-ateangaire an méid atá á rá in iúl ag úsáid comharthaíocht láimhe, agus gothaí aghaidhe.

D'fhorbair BAI, i gcomhairle le craoltóirí, lucht féachana/éisteachta agus grúpaí úsáideoirí, na Rialacha Rochtana le roinnt blianta anuas. Socraíonn Rialacha Rochtana BAI an oibleagáid atá ar chraoltóirí ceadúnaithe in Éirinn maidir leis na leibhéal fotheidealaithe, teanga chomharthaíochta na hÉireann agus tráchtairacht fuaime a chaithfidh siad a chur ar fáil. Tá na Rialacha beartaithe chun na buntáistí seo a leanas a sholáthar do lucht féachana.

- Líon na gclár teilifíse le seirbhísí rochtana (fotheidil, tráchtairacht fuaime agus Teanga Chomharthaíochta na hÉireann) a mhéadú chun freastal ar lucht féachana a bhfuil fadhbanna éisteachta agus amhairc acu.
- Caighdeán agus iontaofacht na seirbhísí rochtana ar chlár teilifíse, a fheabhsú.
- Cinntiú go ndéantar níos mó fógraíochta faoi na cláir le seirbhísí rochtana, le linn fógraí leanúnachais, ar shuíomhanna gréasáin an chraoltóra agus sna meáin chlóite.
- Cinntiú go gcoinnítear baill den lucht féachana/éisteachta a dteastaíonn seirbhísí rochtana uathu ar an eolas faoi éigeandálaí náisiúnta. Cinnteoidh craoltóirí go ndéanfar fotheidealú agus tráchtairacht agus, más féidir, go n-úsáidfear Teanga Chomharthaíochta na hÉireann maidir le haon fhaisnéis thábhachtach a chuireann an rialtas ar fáil ar an aer, ina measc uimhreacha teileafóin ábhartha.
- Cinnteofar go rachfar i gcomhairle le grúpaí úsáideoirí na seirbhísí rochtana uair sa bhliain chun a gcuid tuairimí a fháil maidir lena roghanna amhairc.
- Cinntiú go soláthraíonn craoltóirí bealach don lucht féachana ina mbeidh siad ábalta gearán a dhéanamh faoi sheirbhísí rochtana a chuirtear ar fáil mar chuid d'aon chlár teilifíse.
- Monatóireacht a dhéanamh chun a chinntiú go bhfuiltear ag comhlíonadh na Rialacha Rochtana.

Faoi Acht Teanga Chomharthaíochta na hÉireann 2017, tá dualgas ar ghníomhaireachtaí rialtais a gcuid oifigí, a suíomh Gréasáin agus a gcáipéiseacht a bheith inrochtana go hiomlán do chách. Cuireann BAI aistritheoirí ISL ar fáil, má iarrann ball den phobal air é sin a dhéanamh.

De réir Alt 47 (1) den Acht um Míchumas dualgas ar chomhlachtaí poiblí, a mhéid is indéanta, gach beart réasúnach a dhéanamh chun fostú daoine faoi mhíchumas a chur chun cinn agus tacú leis seo. Faoin Straitéis Chuimsitheach do Dhaoine faoi Mhíchumas (2015 - 2024), tá an Rialtas tiomanta i leith sprioc fostaíochta na seirbhíse poiblí maidir le daoine faoi mhíchumas a mhéadú go hincriminteach ó 3% ar a laghad go 6% ar a laghad faoin mbliain 2024.

Cuireann BAI tuairisc ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí seo faoi bhráid na Roinne Cumarsáide roimh 31 Márta gach bliain. Déantar suirbhé foirne freisin chun céatadán na ndaoine faoi mhíchumas atá fostaithe ag BAI a dheimhniú agus tuairiscíonn sé don Údarás Náisiúnta Míchumais (NDA) uair sa bhliain ar cibé ar chomhlíon sé na spriocanna sin nó nár chomhlíon. I 2019, bhí BAI chun cinn ar an íos-sprioc. Labhraíonn an duine ábhartha i Rannóg na nAcmhainní Daonna faoi rún le haon bhall den fhoireann a dhearbhaigh sa suirbhé go raibh siad faoi mhíchumas agus cuirtear aon chóiríocht a theastaíonn uathu ar fáil dóibh.

Litearthacht sna Meáin

Faoin Téama seo, bhí BAI chun tosaigh i gcur chun cinn litearthacht sna meáin trína Bheartas um Litearthacht sna Meáin a fhoilsiú agus trí thacaíocht leanúnach a thabhairt do thionscnaimh agus imeachtaí Líonra Éireannach um Litearthacht sna Meáin. Sa Ráiteas Straitéise 2017-2019, faoin Téama seo sonraíodh cuspóir amháin – an tuiscint, an rannpháirtíocht agus an páirteachas atá ag an bpobal i dtírdhreach na meán a fhorbairt. Leagann Beartas BAI amach inniúlachtaí agus scileanna a mheastar a bheith riachtanach chun dul i ngleic le timpeallacht na meán atá ann faoi láthair agus leis na hathruithe atá ag teacht chun cinn agus tá sé mar aidhm aige a chur ar chumas mhuintir na hÉireann roghanna stuama a dhéanamh maidir leis na meáin a úsáideann siad. Mar atá leagtha amach sa bheartas seo, tacaíonn agus tugann BAI faoi ghníomhaíochtaí litearthachta meán gach bliain.

Tá BAI ina bhall gníomhach den Líonra Éireannach um Litearthacht sna Meáin (“MLI”) agus mar phríomh-éascaitheoir ó thaobh maoinithe, comhordaithe agus tacaíocht riaracháin a chur ar fáil. Go ginearálta, tá baill an líonra ionadaíoch ar réimse earnálacha, ina measc, craoltóirí, an pobal acadúil, ardáin/soláthraithe ar líne, leabharlanna, eagraíochtaí pobail agus cathartha.

Seoladh feachtas feasachta náisiúnta *Bí Cliste maidir leis na Meáin*, arna mhaoiniú ag BAI agus a bhí dírithe ar an bpobal i gcoitinne ar an 17 Márta 2019. Forbraíodh réimse fógraí trí chomhpháirtithe MLI agus craoladh iad ar an teilifís agus ar an raidió. D'iarr na fógraí seo ar dhaoine de gach aois a bheith Cliste maidir leis na Meáin agus Stopadh, Smaoineamh, agus Seiceáil go bhfuil an fhaisnéis a fheiceann siad, a léann siad nó a chloiseann siad ar aon ardán meán cruinn agus iontaofa. Forbraíodh raon sócmhainní meán sóisialta freisin chun an teachtaireacht a chur ar fáil ar fud ardáin eile ar nós Twitter agus Facebook. Ina dhiaidh sin, threoraigh na teachtaireachtaí seo go léir, ar an teilifís, an raidió nó ar na meáin sóisialta, daoine chuig micreashuíomh a cruthaíodh go sonrach don feachtas, www.bemediasmart.ie. Ar an micreashuíomh seo, thug comhpháirtithe in Éirinn agus thar lear comhairle do dhaoine trí leideanna agus acmhainní. Ba chóir a thuiscint gur mhaoinigh BAI an chuid is mó den feachtas, ach gur thug baill MLI cúnamh suntasach comhchineáil chun an feachtas a chur i gcrích.

Sa bhliain 2020, i bhfianaise thionchar na paindéime Covid-19 agus an imní a bhain le mífhaisnéis, socraíodh go gcuirfidh fócas feachtas 2019 in oiriúint do theachtairacht le dul i ngleic leis an mífhaisnéis a bhíothas a scaipeadh faoin víreas. Le béim a leagan ar a thábhachtaí agus atá sé faisnéis iontaofa a fháil, chuir baill MLI an teachtaireacht *Bí Cliste maidir leis na Meáin* ‘Stop’, ‘Smaoinigh’ agus

'Seiceáil' in oiriúint do thimpeallacht na paidéime agus spreagadh an pobal chun smaoineamh ar fhaisnéis a bhaineann le Covid a d'fhéadfadh siad a fháil agus/nó a roinnt ar ardáin agus ar ghléasanna éagsúla. Scaip agus chraol baill MLI na sócmhainní feachtais a cruthaíodh i 2019 arís, ina measc fógraí teilifíse agus raidió agus acmhainní meán sóisialta. Bhain roinnt ball neamhbhrabúis de chuid MLI leas as creidmheas fógraíochta saor in aisce a chuir Facebook agus Twitter ar fáil chun an teachtaireacht *Bí Cliste maidir leis na Meáin* a chur chun cinn. Ina theannta sin, rinneadh uasdátú ar shuíomhanna Gréasáin *Bí Cliste maidir leis na Meáin* (www.bemediasmart.ie) agus (www.medialiteracyireland.ie) de chuid MLI chun tacú leis na treoirínte sláinte poiblí, agus cuireadh san áireamh roinnt alt ó bhaill MLI, mar aon le hacmhainní agus comhairle chun cabhrú leis an bpobal dul i ngleic le mífhaisnéis a bhíodhas a scaipeadh maidir leis an bpaidéim.

Tacaíonn Scéim Maoinithe um Fuaim agus Fís BAI le gníomhaíochtaí litearthachta sna meáin trí chatagóirí maoinithe a chur san áireamh le haghaidh clár a chuireann litearthacht sna meáin agus litearthacht aosach chun cinn.

Dualgas Earnála Poiblí

Déanann na gníomhaíochtaí seo cearta a chosaint agus a chur chun cinn, ina measc: Saoirse Tuairimí a Nochtadh, Ceart Smaointeoireachta, Cearta an Linbh, an Ceart chun Príobháideachta, an Ceart chun Leigheas Éifeachtach a fháil, cearta maidir le Comhionannas agus Míchumas, agus Ceart chun Saol Teaghlaigh agus Saol Príobháideach.

3.4 An Nuálaíocht agus Inbhuanaitheacht Earnála a Threisiú

Forbairt Earnála

Is trí réimse um Fhoghlaim agus Forbairt Earnála BAI a chuirtear feidhmeanna coimhdeacha na n-oibleagáidí reachtúla atá ar BAI i bhfeidhm, mar atá leagtha síos in alt 26 (2) den Acht Craolacháin 2009. Déanann Forbairt Earnála idirphlé leis an earnáil chraolacháin maidir leis na riachtanais oiliúna agus forbartha atá ag teastáil a fhiosrú agus ullmhaítear straitéisí le tacú leis an earnáil maidir lena ról a fhorbairt agus a neartú i dtimpeallacht na meán i gcoitinne. Faigheann tionscnaimh oiliúna agus forbartha earnála tacaíocht ó roinnt scéimeanna maoinithe. Tugtar tús áite do chur chun cinn cearta comhionannais, éagsúlachta agus ionchuimsithe sna gníomhaíochtaí forbartha earnála.

Scéim Maoinithe Líonraí

I measc na líonraí a dtugtar tacaíocht doibh faoin scéim seo, tá Craoltóirí Pobail, Líonraí a chuireann oiliúint ar fáil do chainteoirí Gaeilge, agus grúpaí a thacaíonn le Comhionannas Inscne agus le Meabhairshláinte. I measc na ngníomhaíochtaí/imeachtaí ar tugadh tacaíocht dóibh i 2020, bhí gníomhaíochtaí a spreag grúpaí éagsúla le bheidh rannpháirteach sna meáin phobail, tugadh tacaíocht do thuismitheoirí/ chúramóirí a bhí ag filleadh ar an obair agus d'fheachtais thacaíochta agus feasachta maidir le comhionannas inscne. Tugadh tacaíocht freisin d'oiliúint sa réimse saothair beochana do dhaoine faoi mhíchumas coirp nó intleachtúil agus do chlár do cheoltóirí a bhí dírithe ar fhéinmharú a chosc.

Scéim Tacaíochta don Chraolachán Pobail

Tugann an scéim seo tacaíocht do Chraoltóirí Pobail. Tugadh maoiniú le déanaí do chlár píolótach a d'fhorbair uirlisí meastóireachta don earnáil raidió pobail, chun a chur ar chumas craoltóirí pobail leibhéal agus cineál an tairbhe shóisialta a dhéanann siad dá bpobail a mheas níos fearr. Úsáidtear an

téarma ‘tairbhe shóisialta’ san Acht Craolacháin 2009 Alt 64 (a) (i) ag tagairt do chraolachán fuaimne pobail. Deir sé go gcaithfidh sé a bheith mar chuspóir ag ábhar cláir “díriú go sonrach ar leasanna an phobail lena mbaineann, agus féachaint le tairbhe shóisialta a sholáthar don phobal lena mbaineann”.

Scéim Maoinithe um Thaighde sna Meáin

Seo samplaí de thionscadail taighde ar théama na héagsúlachta a maoiníodh faoin scéim seo in 2020:

- **Difear Craolacháin – Éagsúlacht sa Chraolachán Poiblí:** comhthionscnaimh atá anseo idir Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath agus RTÉ agus díreofar ar chúig chatagóir éagsúla sa taighde, aois, inscne, féiniúlacht ghnéis, féiniúlacht eitneach/chultúrtha, agus míchumas maidir leis na daoine atá ag obair i rogha clár raidió, teilifíse agus ar líne de chuid RTÉ thar thréimhse trí mhí.
- **Iniúchadh ar athrú maidir le hinscne agus éagsúlacht in earnálacha Meán na hÉireann:** Is comhthionscadal é seo idir Ollscoil Mhá Nuad, Coláiste Mhuire gan Smál, Luimneach agus Coláiste Ollscoile Bhaile Átha Cliath ina scrúdófar na bealaí ina gcuireann craoltóirí, comhlachtaí oiliúna agus comhlachtaí léirithe na beartais inscne agus éagsúlachta chun cinn agus i bhfeidhm.

Scéim Nuálaíochta

Spreagann an scéim seo tionscnaimh chruthaitheacha agus nuálacha don earnáil chraolacháin. Cuireadh tacaíocht mhaoinithe ar fáil i 2020 don chiste coimisiúnaithe comhpháirtíochta agus clár meantóireachta, **Glúin Nua**, a chuirfidh oiliúint ar fáil do stiúrthóirí/scríbhneoirí Gaeilge atá ag teacht chun cinn agus a thabharfaidh tacaíocht dóibh chun ábhar gearr-fhoirme nua a chruthú trí mheán na Gaeilge do lucht féachana óg.

Tacaíocht Mhaoinithe don Éagsúlacht

Tugann an sruth maoinithe seo tacaíocht spriocdhírthe do thionscnaimh Éagsúlachta, Inscne agus Gaeilge. I measc na dtionscnamh Gaeilge ar cuireadh maoiniú ar fáil dóibh i 2020: cruthaíodh acmhainn bunachar sonraí chun cabhrú le hearcaíocht do na stáisiúin raidió atá ag lorg láithreoirí Gaeilge, agus cruthaíodh acmhainn foghlama ar líne do chraoltóirí chun a gcuid scileanna Gaeilge a fheabhsú. Is clár meantóireachta é Incubator a maoiníodh i 2020 agus é mar aidhm aige tacú le mná cruthaitheacha Éireannacha agus cabhrú leo dul chun cinn a dhéanamh ina ngairmeacha.

Páirteachas i nDíospóireacht ar Phainéil Plé/Labhairt ag Imeachtaí

I 2020, labhair foireann BAI ag imeachtaí agus ghlac siad páirt i ndíospóireacht ar phainéil ardphróifíle ag cur an chomhionannais deise agus tionscnamh éagsúlachta chun cinn, agus ag tacú le forbairt léiriúcháin clár i nGaeilge.

Bailiúchán Sonraí a bhaineann le hÉagsúlacht

Seo tionscnamh nua a thosaigh i 2020 ina n-iarrfar sonraí breise ar chonraitheoirí chun go mbeifear ábalta mionléiriú a thabhairt ar aon imeacht/gníomhaíocht mhaoinithe a dhíríonn go sonrach ar cheann amháin nó níos mó de na catagóirí seo a leanas nó a spreagann a rannpháirtíocht siúd: Míchumas (Fisiciúil, Meabhrach, Céadfach, Cognaíoch), Inscne, Gaeilge, LADTAI+ , Mionaoisigh (iad siúd faoi 18), Daoine Fásta níos Sine (65+), Cine/Eitneacht ar leith, Reiligiún nó Creideamh, grúpaí Sonracha socheacnamaíoch. De bharr an bhailiúcháin sonraí éagsúlachta seo, beidh ar chumas na Forbartha Earnála bunachar eolais a chur le chéile maidir le líon agus raon na ngníomhaíochtaí éagsúlachta a dtugtar tacaíocht dóibh faoina chlár mhaoinithe.

Dualgas Earnála Poiblí

Déanann na gníomhaíochtaí seo cearta a chosaint agus a chur chun cinn, ina measc: Míchumas agus Idirdhealú a Dhíothú, Comhionannas, Éagsúlacht agus Ionchuimsiú a chur chun cinn, An Ghaeilge a chur chun cinn, Ceart chun Oideachais.

3.5 Ardchaighdeán Feabhais agus Cuntasachta a Bhaint Amach**Cleachtais Chomhshaoil, Shóisialta agus Rialachais**

Déanann BAI a dhícheall cuntasacht agus dea-rialachas a léiriú ina dea-chleachtais go léir agus na cleachtais seo a chur chun cinn san earnáil chraolacháin i gcoitinne. Go himmheánach, tá gach príomhbheartas agus nós imeachta rialachais BAI ar fáil i **Lámhleabhar Rialachais BAI**, agus tá sé seo leagtha amach de réir chreat príomhphrionsabail **Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016**.

Sonraítear sa Chód gur cheart go mbeadh beartais chuí i bhfeidhm ionas go nglacfadh baill den Údarás agus a Choistí agus a bhaill foirne cinntí go hoibiachtúil agus go nglacfar céimeanna chun aon choinbheachtaí leasa féideartha a sheachaint nó déileáil leo, cibé acu an bhfuil siad fíor nó braite. Cinntíonn sé seo sláine agus trédhearcacht leanúnach in obair BAI agus cabhraíonn sé chun inní nó cailliúint muiníne an phobail a sheachaint. Chuige seo, d'fhorbair BAI **Cód Iompair Ghnó**. Is éard atá i gceist le Cód Iompair Ghnó BAI ná caighdeáin maidir le prionsabail agus cleachtais chomhaontaithe a leagan amach faoina ndéanfaidh gach oibrí a ghnó agus déanann an cód soiléir do pháirtithe leasmhara BAI agus do na saoránaigh céard iad na caighdeáin iompair ar féidir leo a bheith ag súil leo ó BAI. Tá BAI tiomanta i leith chultúr ionchuimsitheach measa, dínite, comhionannais agus cothroime sa mbealach a ndéileáilimid leis an bpobal, lenár bpáirtithe leasmhara agus i measc ár n-oibrithe.

Tá **Beartas BAI maidir le Sceithireacht** san áireamh sa Chód Iompair Ghnó ina leagtar amach conas is féidir le hoibrithe aon inní atá orthu a chur in iúl faoi mhíraltachtaí a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le dualgais agus oibleagáidí na heagraíochta nó cúrsaí a fheictear mar riosca don eagraíocht. Tuigtear go bhféadfadh sé seo a bheith deacair d'fhostaithe agus geallann BAI go dtabharfar tacaíocht do dhaoine a dhéanann sceithireacht den sórt seo ar bhealach ar bith is féidir chun a chinntiú nach mbeidh na fostaithe sin thíos leis ar aon bhealach nó nach mbeidh aon bhaol do chinnteacht a gcuid post nó ardú céime ina bpost.

Ag teacht leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, d'ullmhaigh BAI **Cairt um Sheirbhís Cháilíochta do Chustaiméirí** ina leagtar amach na caighdeáin seirbhísí ar féidir le custaiméirí a bheith ag súil leo sna réimsí éagsúla, ina measc, Comhionannas agus Éagsúlacht, Comhionannas Teangacha Oifigiúla, Rochtain Fhísiciúil, an chaoi a gcuirtear faisnéis ar fáil agus roghanna bealaí teagmhála.

Is í an tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí a riarann an próiseas roghnúcháin do cheapacháin don Údarás agus dá Choistí, de réir na **dTreoirínte maidir le Ceapacháin ar Bhoird Stáit**

De réir an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, déantar ceapachán chun an Údarás agus na gCoistí Reachtúla i dtaobh chritéir oibiachtúla agus tugtar aird chuí ar thairbhí na héagsúlachta lena n-áirítear éagsúlacht ó thaobh inscne. De réir Alt 8 (3) den Acht, beidh 4 comhalta fear ar a laghad ar an Údarás agus beidh 4 comhalt aban ar a laghad ar an Údarás chomh maith.

Cosaint Sonraí

Mar eagraíocht de chuid na hearnála poiblí a rialaíonn agus a phróiseálann sonraí pearsanta ina réimsí éagsúla oibriúcháin, tá BAI faoi réir cheanglais an Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí (GDPR) agus dá réir sin faoi cheanglais an Achta um Chosaint Sonraí, 2018. I gcomhréir leis an reachtaíocht sin, agus sular cuireadh RGCS i bhfeidhm i mí Bealtaine 2018, cheap BAI Oifigeach Cosanta Sonraí (DPO) agus ullmhaíodh sraith Beartas um Chosaint Sonraí agus cleachtais oibre atá curtha i bhfeidhm ar fud na heagraíochta.

De réir RGCS, is é príomhról an OCS ná a chinntiú go bpróiseálann BAI sonraí pearsanta na foirne, an phobail, úsáideoirí seirbhíse agus páirtithe leasmhara eile i gcomhréir leis an gcaighdeán is airde de na rialacha cosanta sonraí. Idir 2018 agus 2020, d'ullmhaigh an OCS, agus foireann RGCS raon Beartas Cosanta Sonraí, chuir siad oiliúint foirne ar fáil, reáchtáil siad ceardlanna ina ndearnadh mapáil ar shonraí pearsanta agus freastalaíodh go rialta ar oiliúint agus comhdhálacha cosanta sonraí chun a chinntiú go bhfuil dea-chleachtais á gcur i bhfeidhm. Cuireann *Ráiteas Príobháideachta BAI* faisnéis ar fáil dár n-úsáideoirí seirbhíse faoin gcaoi a mbailíonn agus a bpróiseálann BAI a gcuid sonraí pearsanta..

Líonra Inbhuanaitheachta Craolacháin

Bhunaigh BAI Líonra Inbhuanaitheachta Craolacháin. Is é aidhm an líonra deonach seo an earnáil raidió agus teilifíse, lucht déanta clár, agus a gcomhpháirtithe sa slabhra soláthair a thabhairt le chéile chun inbhuanaitheacht craolacháin a chothú agus tacú leo, tús a chur le gníomhaíocht dhearfach ar fud na sochaí, agus a bheith ar fáil mar fhóram um chomhoibrithe agus chomhpháirtíochta. Ullmhaíodh an Treochlár chun tacú le heagraíochtaí aonair sa tionscal craolacháin le go mbeadh ar a gcumas a bplean inbhuanaitheachta féin a réiteach. Tá an Treochlár seo bunaithe ar Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SFIeanna). Cuireann na SFIeanna treoirphlean ar fáil chun todhchaí níos fearr agus níos inbhuanaithe a bhaint amach agus dirítear go sonrach ar neamh-chomhionannas inscne, neamhchomhionannas, tacú le dea-shláinte agus folláine, bochtaineacht a laghdú, obair chuibhiúil agus fás eacnamaíoch a mhéadú, tomhaltas agus táirgeadh stuama a chothú, gníomhú dearfach ó thaobh na haeráide a spreagadh, agus tacú le cearta an duine. Tá na haidhmeanna sin san áireamh sa Treochlár agus tugann sé treoir don earnáil chraolacháin chun na haidhmeanna seo a bhaint amach. Tá an Treochlár ar fáil [anseo](#).

Scéim Gaeilge

De réir a dhualgas reachtúil faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 (“Acht 2003”), d’fhoilsigh BAI an Tríú Scéim Gaeilge i Meán Fómhair 2020. Mairfidh an Scéim ar feadh tréimhse trí bliana agus cuireann sí an pobal, páirtithe leasmhara agus foireann BAI ar an eolas maidir le gealltanais an Údaráis i leith na Gaeilge, leibhéal na seirbhísí Gaeilge a chuireann BAI ar fáil faoi láthair, agus an oiliúint a chuirtear ar fáil don fhoireann. Chomh maith le dualgais BAI a chomhlíonadh faoi Acht 2003 chun soláthar seirbhísí poiblí i nGaeilge níos fearr a chinntiú, tacaíonn an Scéim le Dualgas Earnála Poiblí BAI maidir le comhionannas, éagsúlacht agus ionchuimsitheacht a chur chun cinn, le béim ar leith ar chur chun cinn na Gaeilge agus na cearta atá ag cainteoirí Gaeilge rochtain a fháil ar sheirbhísí poiblí trí mheán na Gaeilge.

Beartais agus Tograí Eagraíochta

Is í foireann BAI an bhunchloch maidir le feidhmiú éifeachtach na heagraíochta. Oibríonn BAI agus gach duine dá fhoireann le chéile chun cearta agus luachanna tábhachtacha cosúil le dínit, cothroime, meas agus comhionannas a chur chun cinn.

Cinntíonn BAI go gcomhlíontar reachtaíocht um chearta an duine, comhionannas, reachtaíocht fostaíochta agus sláinte agus sábháilteachta trí roinnt beartas Acmhainní Daonna (AD), oiliúint agus tionscnaimh eile AD. Déantar athbhreithniú ar gach beartas agus cleachtas inmheánach chun na dlíthe fostaíochta a chomhlíonadh agus dea-chleachtas a chinntiú. Tá traidisiún seanbhunaithe ag BAI maidir le comhairliúchán inmheánach ar ullmhú beartas, aon athruithe san eagraíocht agus ábhair inmheánacha eile. Tá cur chuige comhchomhairleach agus comhoibritheach leis na fostaithe, leis an gCeardchumann Fórsa, san áireamh, i bhfeidhm ag BAI.

Cinntíonn BAI go gcruthaítear an cineál ionad oibre a spreagann agus a thacaíonn leis an gceart chun dínite ag an obair, an ceart go gcaithfí go cothrom le gach oibrí agus go mbeadh meas ar ár n-indibhidiúlacht agus éagsúlacht. Leagtar amach i **mBeartas Dínite ag an Obair BAI** tiomantas an Údaráis i leith timpeallacht oibre a chruthú atá dearfach, ionchuimsitheach agus saor ó aon chineál bulaíochta, ciaptha nó gnéaschiapadh.

Sa pholasáí seo:

- Cuirtear in iúl go bhfuiltear ag súil go gcloifidh gach ball foirne (conraitheoirí agus foireann ghníomhaireachta, san áireamh) de chuid BAI le héiteas measa agus dínite, agus nach nglacfaidh siad páirt in aon chineál iompair a bhaineann an bonn de chearta aon duine ar leith nó de luachanna na heagraíochta i dtaca leis seo;
- Mínítear na céimeanna is féidir le daoine a ghlacadh chun déileáil le bás ar bith ina gcreideann siad nach bhfuil meas á thaispeáint dá ndíne agus na céimeanna is féidir a ghlacadh chun a chinntiú go gcuirfead deireadh le haon chineál bulaíochta, ciaptha agus gnéaschiaptha; agus
- Sonraítear na céimeanna a chaithfidh an eagraíocht a ghlacadh chun timpeallacht oibre dhearfach a chruthú agus a chuid dualgas reachtúil agus dlíthiúil a chomhlíonadh.

Tacaíonn BAI le cultúr ina mbíonn dea-chumarsáid, oscailteacht agus toilteanas maidir le comhoibriú agus éisteacht. Tuigimid, mar sin féin, nuair a bhíonn daoine ag obair le chéile, go mbeidh cásanna ann nuair a thiofadh míthuiscintí nó fadhbanna chun cinn. Tá sé an-tábhachtach do BAI go réiteofar aon ábhar den chineál seo a thagann chun cinn go pras agus go mbeidh na páirtithe a bhíonn i gceist sásta leis an réiteach a dhéantar. Geallann BAI ina **nGnás Casaoide** go gcuirfead na hacmhainní agus an t-am ar fáil chun ábhar gearáin a réiteach. Foráiltear sa ghnás seo go mbeidh dearcadh cothrom, oscailte agus sofhreagrach i leith gach casaoide nó gearán agus mínítear go soiléir don fhoireann cén chaoi le dul i ngleic le fadhbanna neamhréitithe a d'fhéadfadh a bheith acu ag an obair.

Tá an-mheas ag BAI ar a fhoireann agus ar a gcumas scoth na gcaighdeán seirbhíse a sholáthar. Tuigeann BAI an méid a dhéanann an fhoireann agus ba mhian leo tacú leis an saothar seo agus cur leis. Tá sé mar aidhm ag **Beartas Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta** BAI cultúr a chothú laistigh den eagraíocht a spreagann lánacmhainneacht i ndáil le gach oibrí agus iad ag iarraidh aidhmeanna na heagraíochta a bhaint amach. Sa chomhthéacs seo, tá sé mar aidhm ag an Údarás timpeallacht oibre a chruthú don fhoireann atá dúshlánach, dinimiciúil agus dírithe ar fhorbairt.

Is príomhghné eile de chuid an phróisis seo atá sa **Bheartas Oiliúna agus Forbartha Foirne** toisc go gcruthaíonn sé an creat inar féidir leis an Údarás na hacmhainní atá ar fáil a úsáid chun a chinntiú go bhfuil na scileanna ag baill foirne atá riachtanach dóibh ina gcuid ról agus feidhmeanna reatha, agus chun tacú le baill foirne a n-acmhainneacht gairme a fhorbairt. Is deis í an oiliúint freisin chun tuiscint a mhúscailt maidir le cearta an duine agus an comhionannas. I mí na Samhna 2020, d'fhreastail tromlach

d'fhoireann BAI ar 'Oiliúint Feasachta ar Mhíchumas' i gcomhar le 'Ability Focus'. Chuir an cúrsa an fhoireann ar an eolas faoin sainmhíniú agus na catagóirí um mhíchumais, an reachtaíocht míchumais, socruithe réasúnta agus cumarsáid agus an dóigh le sochaí ionchuimsitheach a chruthú.

Cinntíonn beartais BAI go mbeidh an timpeallacht oibre tacúil, ach freisin déanann tograí éagsúla **Folláine Foirne** iarracht sláinte agus folláine ár n-oibrithe a fheabhsú trí choinníollacha sóisialta dearfacha a fheabhsú, cur le scileanna pearsanta agus scileanna acmhainneachta eagrúcháin, agus stíleanna maireachtála sláintiúla a chothú mar aon le cothromaíocht oibre is saoil a bhaint amach.

Dualgas Earnála Poiblí

Déanann na gníomhaíochtaí seo cearta a chosaint agus a chur chun cinn ina measc: Cearta Fostaíochta, Saoirse Tuairimí a Nochtadh, Cosaint don Timpeallacht, Cosaint do Thomhaltóirí, An Ceart chun Dea-Riarachán, an Ceart chun Oideachais, an Ceart chun Saoirse Comhthionóil agus Comhlachais, Ceart chun Rochtain a fháil ar Cháipéisí, Idirdealú a Dhíothú.

4 Na chéad Chéimeanna eile – Tuarascáil a Fhoilsiú agus Plean Gníomhaíochta a Ullmhú

I mí an Mhárta 2020, chuir BAI tús lena chomhairliúchán agus obair ar ullmhúchán a chéad ráiteas straitéise eile do 2021-2022. Foilsíodh an Ráiteas Straitéise nua, téamaí straitéiseacha, cuspóirí, torthaí agus na príomhtháscairí feidhmíochta a bhaineann leo (KPIs) i mí Eanáir 2021. Mínítear sa Straitéis tiomantas BAI i leith a dhualgas earnaála poiblí agus áirítear sna príomhtháscairí feidhmíochta do 2021 go bhfoilseofaí an tuarascáil seo agus go n-ullmhófaí Plean Gníomhaíochta nua chun a chinntiú go gcuirfean an dualgas i bhfeidhm go héifeachtach. Tá Plean Gníomhaíochta 2021-2022 bunaithe ar an eolas a fuarthas ón athbhreithniú agus an measúnú eagraíochtúil a rinneadh, mar atá sonraithe i gCuid 3 den tuarascáil seo. Tá sé mar aidhm ag an bPlean a chinntiú go mbeidh cearta an duine agus an ceart chun go ndéileálfá go cothrom le gach duine sa phobal ar a mbímid ag freastal, agus le lucht féachana agus éisteachta na meán, ina gcuid dhílis d'obair BAI thar thréimhse an Ráitis Straitéise.

Beidh gné inmheánach i gceist leis an dualgas seo i gcónaí, is é sin, an cineál idirghníomhaithe a bhíonn eadrainn i BAI. Cuirfimid cultúr ina mbeidh meas, rannpháirtíocht, oscailteachta agus dínit chun cinn san áit oibre le fócas ar leith ar oiliúint agus feachtas a chothú i measc na foirne maidir le cearta an duine agus an comhionannas. Ceann de phríomhghnéithe an Plean Gníomhaíochta seo is ea Plean Oiliúna agus Forbartha eagraíochta a chur i bhfeidhm ar cuireadh tús leis i Ráithe 4, 2020 agus a bhfuil sé mar aidhm aige oiliúint a chur ar fáil maidir leis an gcúig phríomhthéama straitéiseacha, ina measc, dualgas earnaála poiblí BAI, le fócas ar leith ar fholláine na foirne.

San áireamh chomh maith i Ráiteas Straitéise BAI 2021-2023, tá na hathruithe reachtaíochta agus rialála a bhfuil súil leo le linn na tréimhse trí bliana, ina measc trasuíomh Threoir Eorpach maidir le Seirbhísí Closamhairc agus achtú an Bille um Rialáil Sábháilteachta agus Meán Ar Líne. Mar a luaitear i gCuid 2, táthar ag súil go n-achtófar an Bille nua um Rialáil Sábháilteachta agus Meán Ar Líne le linn na 2-3 bliana atá romhainn. Tá sé mar aidhm ag an mbille seo réimse leathan ceart agus saoirsí bunúsacha a chosaint agus a chur chun cinn. De réir an phróisis atá molta ag Coimisiún na hÉireann um Chearta an duine agus Comhionannas chun dualgas na hearnaála poiblí a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, déanfar Plean Gníomhaíochta BAI a nuashonrú chun na forálacha nua reachtaíochta a chur san áireamh.

Aguisín 1

Forléargas ar na príomhoibleagáidí atá ar chomhlachtaí poiblí maidir le cearta an duine agus comhionannas

Sainmhíneann alt 29 don Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas 2014 cearta an duine, chun críocha an Dualgais, mar na cearta agus saoirsí atá ag daoine aonair atá faoi chosaint ag Bunreacht na hÉireann; faoi Acht um Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine 2003; agus faoi fhorálacha na gconarthaí idirnáisiúnta eile ar tugadh “feidhm dlí” dóibh in Éirinn.

Ráthaítear cearta comhionannais faoin mBunreacht agus faoin dlí idirnáisiúnta, agus eascraíonn a lán de na cosaintí comhionannais agus cosaint in aghaidh an idirdhealaithe sa Stáit ó dhlíthe an AE, ina measc, An Chairt um Chearta Bunúsacha AE agus Treoracha Comhionannais an AE atá mar bhonn faoi reachtaíocht chomhionannais na hÉireann.

Chun riachtanais an Dualgais a phróiseáil tá sé tábhachtach go mbeadh comhthuiscint ag eagraíocht ar na príomhoibleagáidí maidir le cearta an duine agus comhionannas a leagtar ar chomhlachtaí poiblí, agus dá bhrí sin tugtar léargas ginearálta ar na hoibleagáidí seo thíos.

Cearta an Duine

Is iad cearta an duine na cearta agus na saoirsí bunúsacha atá ag gach duine. Tá siad bunaithe ar luachanna tábhachtacha cosúil le dínit, cothroime, meas agus comhionannas.

Bunreacht na hÉireann

Is é an Bunreacht an bunfhoinsé dlíthiúil a leagann amach conas ba chóir Éire a rialú chomh maith le cearta shaoránaigh na hÉireann. Aithníonn an Bunreacht roinnt ceart bunúsach in Airteagail 38-44. Ina measc seo tá:

- An ceart chun triail chóir a fháil (Airteagal 38.1);
- Comhionannas os comhair an dlí (Airteagal 40.1);
- Ceart chun na beatha (Airteagal 40.3);
- Ceart Saoirse pearsanta (Airteagal 40.4);
- Saoirse tuairimí a nochtadh, saoirse comhthionóil agus comhlachais (Airteagal 40.6.); agus
- Cosaint don teaghlach (Airteagal 41).

Ina theannta sin, chinn na Cúirteanna go raibh roinnt eile cearta an duine neamhshonraithe sa Bhunreacht. Deirtear go bhfuil na cearta seo intuigthe (níl na cearta seo liostaithe sa Bhunreacht ach chinn na Cúirteanna go raibh siad san áireamh ann), agus ina measc, tá:

- Ceart chun sláine coirp;
- Ceart chun Saoirse ó chéastóireacht, drochíde nó íde nó pionós mídhaonna nó cruálach;
- An ceart chun oibre agus slí bheatha a shaothrú; agus
- An ceart chun príobháideachta.

An tAcht fán Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine 2003

Dhaingnigh Éire an Coinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine agus Saoirsí Bunúsacha (“an Coinbhinsiún”). Cuireadh an Coinbhinsiún isteach i ndlí na hÉireann tríd an Acht fán Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine 2003 (Acht ECHR) ‘chun go bhféadfar tuilleadh éifeachta a thabhairt, faoi réir an Bhunreacht, d’fhorálacha áirithe den Choinbhinsiún’. Cuireann an tAcht ECHR seo

dualgas ar chúirteanna na hÉireann brí a bhaint as an dlí de réir fhorálacha an Choinbhinsiúin. Ráthaíonn an Coinbhinsiún cearta agus saoirsí sonracha, ina measc:

Airteagal 2	Ceart chun na Beatha
Airteagal 4	Toirmeasc ar chéastóireacht agus drochíde
Airteagal 4	Toirmeasc ar an sclábhaíocht agus ar dhaoirse nó ar shaothar éigeantais nó éigeantach
Airteagal 5	An ceart chun Saoirse agus slándála
Airteagal 6	An ceart triail chóir a fháil
Airteagal 7	Toirmeasc ar phionós ach amháin de réir an dlí
Airteagal 8	Ceart go mbeadh meas ar an saol príobháideach agus ar shaol an teaghlaigh
Airteagal 9	Saoirse smaointeoireachta, coinsiasa agus reiligiúin
Airteagal 10	Saoirse tuairimí a nochtadh
Airteagal 11	Saoirse comhthionóil agus comhlachais
Airteagal 12	An ceart chun pósadh
Airteagal 13	An ceart chun leigheas éifeachtach a fháil
Airteagal 14	Toirmeasc ar idirdhealú maidir le cearta an Choinbhinsiúin
Prótacal 1, Airteagal 1	Cosaint do Mhaoin Phríobháideach
Prótacal 1, Airteagal 2	An ceart chun oideachais
Prótacal 1, Airteagal 3	An ceart chun saorthoghcháin.

An Chairt um Chearta Bunúsacha an AE

Tá 54 Airteagal i gCairt um Chearta Bunúsacha an AE maidir le réimse cearta agus saoirsí sibhialta, polaitiúla agus sóisialta faoi shé theideal ar leith: Dínit, Saoirsí, Comhionannas, Dlúthpháirtíocht, Cearta Saoránach, agus Ceartas.

Conarthaí Idirnáisiúnta um Chearta an Duine

Dhaingnigh Éire roinnt conarthaí nó coinbhinsiúin idirnáisiúnta um chearta an duine. Tá sé de dhualgas ar an stát faoin dlí idirnáisiúnta a chinntiú - trína dhlíthe agus a bheartais - go léirítear meas sa Stát ar na cearta atá leagtha amach sna conarthaí seo.

Dhaingnigh Éire na 'príomh' chonarthaí um chearta an duine de chuid na Náisiún Aontaithe:

- An Cúnant Idirnáisiúnta ar Chearta Sibhialta agus Polaitiúla (ICCPR);
- An Cúnant Idirnáisiúnta ar Chearta Eacnamaíochta, Sóisialta agus Cultúrtha (ICESCR);
- An Coinbhinsiún maidir le gach cineál Idirdealú Ciníoch a Dhíothú (CERD);
- An Coinbhinsiún maidir le gach cineál Idirdealú in aghaidh Ban a Dhíothú (CEDAW);
- An Coinbhinsiún i gcoinne an Chéasta agus i gcoinne Íde nó Píonóis eile atá Cruálach, Mídhaonna nó Táireach (CAT);
- An Coinbhinsiún um Chearta an Linbh (CRC);
- An Coinbhinsiún ar Chearta na nDaoine faoi Mhíchumas (CRPD).

Tá tuilleadh eolais ar fáil anseo:

https://www.ihrec.ie/download/pdf/ihrec_human_rights_explained.pdf

Comhionannas

Na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2018

Cuireann na hAchtanna um Stádas Comhionann an comhionannas chun cinn agus cuireann siad toirmeasc ar idirdhealú i naoi réimse (catagóirí) éagsúla. Tá sé mar aidhm ag na hAchtanna seo daoine aonair a chosaint ar chineálacha áirithe idirdhealaithe, ciaptha agus gnéascchiaptha a d'fhéadfadh tarlú sa saol laethúil. Ní chludaíonn na hAchtanna um Stádas Comhionann idirdhealú san áit oibre - tá Achtanna Comhionannais Fostaíochta ar leith i bhfeidhm chuige sin.

Is iad na haidhmeanna atá ag na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2012 ná:

- Comhionannas a chur chun cinn;
- Toirmeasc ar chineálacha idirdhealaithe i naoi réimse ar leith;
- Toirmeasc ar ghnéascchiapadh agus ciapadh eile;
- Toirmeasc ar íospairt;
- Socruithe 'réasúnta' a chur i bhfeidhm maidir le daoine faoi mhíchumas; agus
- Réimse leathan bearta dearfacha a cheadú.

Seo iad na naoi réimse sna hAchtanna um Chomhionannas 2002-2012, ina ndéantar idirdhealú a thoirmeasc:

- **Inscne:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat cibé ar fear, bean nó duine trasinsneach tú.
- **Stádas Sibhialta:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat cibé an bhfuil tú singil, pósta, idirscartha, colscartha nó i do bhaintreach, i bpáirtnéireacht shibhialta nó i bpáirtnéireacht shibhialta roimhe seo.
- **Stádas Teaghlaigh:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat má tá tú ag iompar clainne nó más tuismitheoir tú nó duine atá freagrach as cúram linbh atá faoi 18 mbliana d'aois. Tugtar cosaint anseo freisin dóibh siúd atá mar phríomhchúramóirí nó do thuismitheoir duine faoi mhíchumas atá 18 mbliana d'aois nó níos sine má bhíonn cúram de dhíth orthu ar bhonn leanúnach de bharr an mhíchumais.
- **Gnéaschlaonadh:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat cibé an bhfuil tú aerach, leispiach, déghnéasach nó heitrihgnéasach.
- **Religiún:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat is cuma cén creideamh atá agat nó mura bhfuil aon chreideamh reiligiúnach agat
- **Aois:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat, is cuma cén aois tú fad is atá tú os cionn 18 mbliana d'aois
- **Cine:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat is cuma cén cine, dath craicinn, náisiúntacht nó bunús eitneach atá agat

- **Ball den Lucht Siúil:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat más ball de phobal an Lucht Siúil tú.
- **Míchumas:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat má tá tú faoi mhíchumas.

Tá breis eolais ar fáil anseo:

https://www.ihrec.ie/app/uploads/download/pdf/ihrec_equal_status_rights_explained.pdf

Na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1998-2015

Tá sé mar aidhm ag na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta oibrithe a chosaint ar chineálacha áirithe idirdhealaithe, ciaptha agus gnéaschiaptha a d'fhéadfadh tarlú san ionad oibre agus toirmeasc a chur ar idirdhealú i naoi réimse éagsúla. Ní chlúdaíonn na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta idirdhealú sa saol laethúil lasmuigh den fhostaíocht - clúdaíonn na hAchtanna um Stádas Comhionann (thuas) é seo.

Tá sé mar aidhm ag na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1998-2016:

- Comhionannas a chur chun cinn;
- Toirmeasc a chur ar chineálacha idirdhealaithe i naoi réimse ar leith;
- Toirmeasc ar ghnéaschiapadh agus ciapadh eile;
- Toirmeasc ar íospairt;
- Cinntiú go bhfuil áiseanna oiriúnacha ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas maidir le rochtain ar fhostaíocht, dul chun cinn a dhéanamh ina gcuid oibre agus páirt a ghlacadh in oiliúint; agus
- Bearta dearfacha a dhéanamh chun a chinntiú go mbíonn comhionannas ag cách i ndáil leis na naoi réimse.

Seo iad na naoi réimse sna hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1988-2011, ina ndéantar idirdhealú a thoirmeasc:

- **Inscne:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair cibé ar fear, bean nó duine trasinsneach tú. Tugtar cosaint speisialta d'fhostaithe atá ag iompar clainne maidir le saoire máithreachais.
- **Stádas Sibhialta:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair cibé an bhfuil tú singil, pósta, idirscartha, colscartha nó i do bhaintreach, i bpáirtnéireacht shibhialta nó má bhí tú i bpáirtnéireacht shibhialta roimhe seo.
- **Stádas Teaghlach:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair más tuismitheoir tú nó duine atá freagrach as cúram libh atá faoi 18 mbliana d'aois. Tugtar cosaint anseo freisin dóibh siúd atá mar phríomhchúramóirí nó do thuismitheoir duine faoi mhíchumas atá 18 mbliana d'aois nó níos sine má bhíonn cúram de dhíth orthu ar bhonn leanúnach de bharr an mhíchumais.
- **Gnéaschlaonadh:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair cibé an bhfuil tú aerach, lespiach, déghnéasach nó heitrihnéasach.
- **Religiún:** tá tú i dteideal tá go gcaithfí go cothrom leat ag an obair is cuma cén creideamh atá agat nó mura bhfuil aon chreideamh reiligiúnach agat.
- **Aois:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair, is cuma cén aois tú fad is atá tú os cionn aois fágála scoile.
- **Cine:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair is cuma cén cine, dath craicinn, náisiúntacht nó bunús eitneach atá agat.
- **Baill den Lucht Siúil:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair más ball de phobal an Lucht Siúil tú;

- **Míchumas:** tá tú i dteideal go gcaithfí go cothrom leat ag an obair má tá tú faoi mhíchumas. Tá cineálacha éagsúla míchumais ann mar mhíchumas coirp, míchumas intleachtúil nó míchumas foghlama. D'fhéadfadh sé go mbeadh míchumas i gcás cineálacha áirithe fadhbanna meabhairshláinte, chomh maith.

Tá tuilleadh eolais ar fáil anseo:

https://www.ihrec.ie/download/pdf/ihrec_employment_equality_rights_explained.pdf

Treoracha um Chomhionannais de chuid an AE

Seo iad na príomhthreoracha comhionannais an AE:

- **An Treoir Athmhúnlaithe maidir le Comhionannas Inscne (2006)**, a chlúdaíonn cóir chomhionann idir fir agus mná maidir le fostaíocht;
- **An Treoir um Chomhionannas Incne i réimse soláthar Earraí agus Seirbhísí (2004)**, a dhéileálann le cóir chomhionann idir fir agus mná maidir le soláthar earraí, seirbhísí agus saoráidí;
- **An Treoir um Chomhionannas Cine (2000)**, a chuireann cosc ar idirdhealú ar bhonn bunús ciníoch nó eitneach duine i réimsí fostaíochta, oideachais, slándála sóisialaí, cúram sláinte agus rochtain ar earraí agus seirbhísí; agus
- **An Treoir um Chomhionannas Fostaíochta (2000)**, a thoirmeascann idirdhealú i bhfostaíocht ar bhonn creideamh reiligiúnach, aoise, míchumais agus gnéaschlaonta.

Tá réimse treoracha eile ar nós na Treorach maidir le Saoire Máithreachais agus Tuismitheora agus na Treorach maidir le Toircheas san áireamh i gceat comhionannais an AE.

